

ВІДОМОСТІ
про самооцінювання освітньої програми

Заклад вищої освіти	Сумський державний університет
Освітня програма	40804 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Відомості про самооцінювання є частиною акредитаційної справи, поданої до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти для акредитації зазначеної вище освітньої програми. Відповідальність за підготовку і зміст відомостей несе заклад вищої освіти, який подає програму на акредитацію.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID	ідентифікатор
ВСП	відокремлений структурний підрозділ
ЄДЕБО	Єдина державна електронна база з питань освіти
ЄКТС	Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система
ЗВО	заклад вищої освіти
ОП	освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про ЗВО (ВСП ЗВО)

Реєстраційний номер ЗВО у ЄДЕБО	168
Повна назва ЗВО	Сумський державний університет
Ідентифікаційний код ЗВО	05408289
ПІБ керівника ЗВО	Карпуша Василь Данилович
Посилання на офіційний веб-сайт ЗВО	www.sumdu.edu.ua

2. Посилання на інформацію про ЗВО (ВСП ЗВО) у Реєстрі суб'єктів освітньої діяльності ЄДЕБО

<https://registry.edbo.gov.ua/university/168>

3. Загальна інформація про ОП, яка подається на акредитацію

ID освітньої програми в ЄДЕБО	40804
Назва ОП	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Тип освітньої програми	Освітньо-наукова
Вступ на освітню програму здійснюється на основі ступеня (рівня)	Магістр (ОКР «спеціаліст»)
Структурний підрозділ (кафедра або інший підрозділ), відповідальний за реалізацію ОП	Кафедра фінансових технологій і підприємництва Навчально-наукового інституту бізнесу, економіки та менеджменту
Інші навчальні структурні підрозділи (кафедра або інші підрозділи), залучені до реалізації ОП	Кафедри: психології, політології та соціокультурних технологій; журналістики та філології; маркетингу; міжнародних економічних відносин; економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування; іноземних мов
Місце (адреса) провадження освітньої діяльності за ОП	вул. Римського-Корсакова 2, м. Суми, Україна, 40007
Освітня програма передбачає присвоєння професійної кваліфікації	<i>не передбачає</i>
Професійна кваліфікація, яка присвоюється за ОП (за наявності)	<i>відсутня</i>
Мова (мови) викладання	Українська
ID гаранта ОП у ЄДЕБО	195391
ПІБ гаранта ОП	Захаркін Олексій Олександрович
Посада гаранта ОП	доцент
Корпоративна електронна адреса гаранта ОП	o.zakharkin@biem.sumdu.edu.ua
Контактний телефон гаранта ОП	+38(050)-968-53-94
Додатковий телефон гаранта ОП	+38(054)-266-51-10

Форми здобуття освіти на ОП	Термін навчання
очна вечірня	4 р. 0 міс.
очна денна	4 р. 0 міс.
заочна	4 р. 0 міс.

4. Загальні відомості про ОП, історію її розроблення та впровадження

ОП Підприємництво, торгівля та біржова діяльність була створена у 2018 році. Реалізація програми спочатку відбувалась на кафедрі фінансів і підприємництва ННІ фінансів, економіки та менеджменту імені Олега Балацького, який 1 лютого 2021 року було об'єднано з ННІ бізнес-технологій «УАБС» в ННІ бізнесу, економіки та менеджменту (ННІ БіЕМ) (<http://surl.li/jgjlb>), який наразі входить до Топ 251-300 ЗВО світу в галузі «Бізнес та економіка» (<http://surl.li/dxbqm>) посідаючи 1 місце серед ЗВО України. 01.09.2021р. відбулось об'єднання кафедри фінансів і підприємництва з кафедрою фінансів, банківської справи та страхування в результаті якого було створено кафедру фінансових технологій та підприємництва (<http://surl.li/jgjnfn>), яка наразі є випусковою за даною ОП. Таке об'єднання дозволило створити потужний професійний колектив НПП залучених до викладання і наукового керівництва та змістовно розширити тематики наукових досліджень здобувачів. Успішній реалізації ОП також сприяло врахування досвіду роботи спецради СумДУ Д55.051.01, в якій було захищено більше 30 кандидатських та більше 10 докторських дисертацій за спеціальністю 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)».

ОП розроблена на основі вимог Національної рамки кваліфікацій та Стандарту вищої освіти за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність затвердженого 20.07.2022 р. наказом № 645 (<http://surl.li/idtog>). При розробці та модернізації ОП було враховано рекомендації представників академічної спільноти, роботодавців, здобувачів вищої освіти. ОП реалізується шляхом опанування дисциплін загальної та фахової підготовки з урахуванням динамічного розвитку сфери підприємництва та торгівлі. При цьому враховується досвід реалізації ОП у провідних вітчизняних та іноземних ЗВО, що входять до міжнародних рейтингів. ОП дає можливість удосконалити професійні і соціальні навички в т.ч. шляхом залучення здобувачів до виконання НДР, які мають виділене фінансування МОН України на умовах оплати праці. Викладачі та керівники аспірантів є активними науковими дослідниками та мають високі індекси Гірша за БД Scopus (Артюхов А.-19, Люльов О.-24, Пімоненко Т.-24). НПП та здобувачі активно долучаються до програм міжнародної академічної мобільності. При реалізації ОП координаційну роботу здійснюють ННЦ підготовки кадрів вищої кваліфікації та ННІ БіЕМ, у тісній співпраці з НТСА СумДУ. ОП постійно переглядається, розвивається та вдосконалюється, роблячи акцент на поєднанні науково-аналітичних, академічних, дослідницьких, інноваційних та практичних компетентностей і навичок з підприємництва та торгівлі. Зокрема під час модернізації ОП у 2023 році, після зміни назви спеціальності на «Підприємництво та торгівля», було змінено назву ОК 9 на «Сучасні тренди біржової торгівлі та Інтернет-трейдингу».

5. Інформація про контингент здобувачів вищої освіти на ОП станом на 1 жовтня поточного навчального року у розрізі форм здобуття освіти та набір на ОП (кількість здобувачів, зарахованих на навчання у відповідному навчальному році сумарно за усіма формами здобуття освіти)

Рік навчання	Навчальний рік, у якому відбувся набір здобувачів відповідного року навчання	Обсяг набору на ОП у відповідному навчальному році	Контингент студентів на відповідному році навчання станом на 1 жовтня поточного навчального року			У тому числі іноземців		
			ОД	ОВ	З	ОД	ОВ	З
1 курс	2023 - 2024	2	2	0	0	0	0	0
2 курс	2022 - 2023	4	5	0	0	0	0	0
3 курс	2021 - 2022	5	3	3	0	0	0	0
4 курс	2020 - 2021	3	5	1	0	0	0	0

Умовні позначення: ОД – очна денна; ОВ – очна вечірня; З – заочна; Дс – дистанційна; М – мережева; Дл – дуальна.

6. Інформація про інші ОП ЗВО за відповідною спеціальністю

Рівень вищої освіти	Інформація про освітні програми
початковий рівень (короткий цикл)	програми відсутні
перший (бакалаврський) рівень	24635 Електронний бізнес, фінанси та комунікації 52738 Електронний бізнес 6873 підприємництво, торгівля та біржова діяльність 59439 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність 19569 підприємництво, торгівля та біржова діяльність

	15231 підприємництво, торгівля та біржова діяльність
другий (магістерський) рівень	18422 Інвестиції, підприємництво та стартапи 24961 Підприємництво, торгівля та логістика 6224 економіка підприємства 8556 біржова діяльність 18425 Електронна комерція та біржова діяльність 19304 торгівля
третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень	40804 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність 20763 підприємництво і торгівля 20764 біржова діяльність і торгівля 30000 Підприємництво та інвестування

7. Інформація про площі приміщень ЗВО станом на момент подання відомостей про самооцінювання, кв. м.

	Загальна площа	Навчальна площа
Усі приміщення ЗВО	191574	37218
Власні приміщення ЗВО (на праві власності, господарського відання або оперативного управління)	191574	37218
Приміщення, які використовуються на іншому праві, аніж право власності, господарського відання або оперативного управління (оренда, безоплатне користування тощо)	0	0
Приміщення, здані в оренду	0	0

Примітка. Для ЗВО із ВСП інформація зазначається:

- щодо ОП, яка реалізується у базовому ЗВО – без урахування приміщень ВСП;
- щодо ОП, яка реалізується у ВСП – лише щодо приміщень даного ВСП.

8. Документи щодо ОП

Документ	Назва файла	Хеш файла
Освітня програма	<i>ОНП PhD 076 2023.pdf</i>	UKspQQQDyGFxp0OiLXWcSzFme+AGo45uYMHgqsqUlgc=
Освітня програма	<i>ОНП PhD 076 2022.pdf</i>	Mu8z1grFaGjRYrZW6Ugkbf95uYFRybkQn53Ye32JwGU=
Навчальний план за ОП	<i>Навчальний план PhD 076 2023 очна.pdf</i>	LRMobTqGdghClsgdb2FAVWBj+GLz9McZY9mtp5JKb58=
Навчальний план за ОП	<i>Навчальний план PhD 076 2022 очна.pdf</i>	u4UGH3dvtzPRy5+B4mTzrx5buPOfo1+WZarFgcs7wQo=
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>Рецензія Сечкін.pdf</i>	qa4t1KfAtBJGWNGXzQkDdW3ckNs3dtHNyYtQ1xobfzw=
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>Рецензія Олефіренко 2022.pdf</i>	5KG/64lCyr+8tJ2RHovqwSxkwyBCgK+bHgfhbTffk=
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>Рецензія Олефіренко 2023.pdf</i>	KsQAFZsVhRpa5PjgsqplFyap3MpXgXYkPWtqeSFSOA=

1. Проектування та цілі освітньої програми

Якими є цілі ОП? У чому полягають особливості (унікальність) цієї програми?

ОНП спрямована на підготовку висококваліфікованих фахівців для підприємницьких, торговельних та біржових структур, що потребують наявності ступеня доктора філософії, які здатні продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми, проводити власні фундаментальні та/або прикладні дослідження, що передбачають глибинне переосмислення наявних та створення нових цілісних знань і професійних практик, здійснювати наукову та педагогічну діяльність. Основний акцент робиться на формуванні здатності розв'язувати спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, проведення наукових досліджень в сфері розвитку економічної, ринкової, соціально-політичної та інших сфер суспільства, формування механізмів ефективного ведення підприємницької, торговельної та біржової діяльності. Програма сформована як оптимальне поєднання академічних та професійних вимог. Особливостями ОНП є використання сучасних інноваційних технологій та методів навчання, а також найкращих практик досліджень у сфері підприємництва та торгівлі.

Унікальність ОНП полягає в урахуванні світових тенденцій та загальноєвропейських цінностей здійснення підприємницької діяльності в умовах викликів сучасного нестабільного середовища, орієнтації на актуальні спеціалізації, в рамках яких можлива подальша професійна та наукова кар'єра.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні документи ЗВО, що цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО

Мета ОП відповідає місії та стратегії, визначених Стратегічним планом розвитку СумДУ на 2020-2026 роки (<http://surl.li/gdnxa>). СумДУ виконує місію загальнодержавного значення та послідовно реалізує модель університету, який є активним учасником світового освітньо-наукового простору. Вона полягає у максимізації задоволеності ціннісних очікувань усіх категорій стейкхолдерів університету шляхом забезпечення беззаперечної конкурентної переваги послуг, що надаються, їх адаптивності під потреби сучасного світу, що стрімко змінюються, та бездоганної якості (excellence) і проявляється у: генерації нового знання через масштабну, мультидисциплінарну наукову діяльність, що відповідає ПРН 1, ПРН 2, ПРН 5, ПРН 9; впливі на соціально-економічний розвиток суспільства через трансфер інноваційних технологій, реалізацію місії центру комунікації бізнесу, науки, освіти, влади, що відповідає ПРН 4, ПРН 7, ПРН 10; підготовці наукових та науково-педагогічних кадрів, що мають компетентності, загальноприйняті у світовому науково-освітньому просторі, що відповідає ПРН 6, ПРН 10, ПРН 11.

Опишіть, яким чином інтереси та пропозиції таких груп заінтересованих сторін (стейкхолдерів) були враховані під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП: - здобувачі вищої освіти та випускники програми

Інтереси здобувачів та випускників ОНП враховуються через досягнення мети навчання - підготовки висококваліфікованих фахівців для підприємницьких, торговельних та біржових структур, що потребують наявності ступеня доктора філософії, які здатні продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми, проводити власні фундаментальні та/або прикладні дослідження, що передбачають глибинне переосмислення наявних та створення нових цілісних знань і професійних практик, здійснювати наукову та педагогічну діяльність.

ПРН відповідають інтересам здобувачів як суб'єктів дослідницької та педагогічної діяльності. Врахування інтересів здобувачів і випускників здійснюється через: громадське обговорення ОНП (<http://surl.li/icwbo>, <http://surl.li/icwbu>), опитування щодо якості ОНП (<http://surl.li/kkpro>, <http://surl.li/kkprry>, <http://surl.li/kkpsf>), результати яких є підставою для удосконалення та модернізації змісту та організаційних аспектів реалізації ОНП.

Здобувачі є вільними у формуванні індивідуальної освітньої траєкторії та визначають склад вибіркового дисциплін (<http://surl.li/kjzjt>).

Здобувачі інституційно долучені до процесу розробки ОП, через участь у: РПГ, до складу якої входить аспірант Новіков В. (<http://surl.li/koqme>), обговорення та схвалення ОП на засіданнях Ради з якості ННІ БіЕМ, ННЦ ПКВК як члени НТСА та студентського самоврядування.

- роботодавці

Інтереси роботодавців враховані в прагненні підготувати фахівця з розвинутими професійними компетентностями, які могли б реалізувати свої знання, уміння і навички, необхідні для здійснення фахової діяльності у сфері підприємництва та торгівлі. Роботодавці інституційно долучені до процесу розробки ОНП, у тому числі до визначення цілей та програмних результатів навчання: ОНП розроблена РПГ, до складу якої входить роботодавець Рябенков О., к.е.н., заступник генерального директора з питань інформаційних технологій ТОВ «Асканія Груп» (<http://surl.li/koqme>), обговорена та схвалена на засіданні Експертної ради роботодавців зі спеціальності 076 Підприємництво та торгівля (склад якої оновлено відповідно до наказу ректора №0213-І від 22.03.2023р. (<http://surl.li/icwhw>)) Процедура затвердження ОНП передбачає її обов'язкове рецензування представниками ринку праці. На ОНП отримано рецензії комерційного директора ТОВ «PrintExpert» Сечкіна В. (<http://surl.li/kkpvrz>) та директора ТОВ «Технохім», д.е.н., проф. Олефіренка О. (<http://surl.li/icwvjv>). При модернізації ОНП у 2022 році, в п. 1.4 - придатність до працевлаштування, було враховано отриману під час громадського обговорення пропозицію директора ТОВ «Ніка 18» Ніканорової Т. щодо врахування умов та вимог сучасного ринку праці з метою виявлення потенційних можливостей для працевлаштування випускників ОНП, зокрема на керівних посадах менеджменту малого та середнього бізнесу (<http://surl.li/icwbo>).

- академічна спільнота

Інтереси академічної спільноти враховані як на рівні СумДУ, так і на національному рівні:

а) щодо академічної спільноти університету – через участь у обговоренні проблем (<http://surl.li/icwbo>, <http://surl.li/icwbu>) та прийнятті відповідних рішень на засіданнях випускової кафедри, РПГ ОНП та рада із забезпечення якості ННІ БіЕМ, ННЦ ПКВК та СумДУ. Такі підходи дозволили уточнити і конкретизувати результати навчання за ОК та якісно узгодити їх з ПРН, методами навчання, викладання та оцінювання, для повного досягнення мети ОНП, покращення якості освітніх послуг та академічної свободи у викладанні дисциплін;

б) щодо академічної спільноти загалом – створено умови для співпраці з представниками інших закладів вищої освіти та наукових установ. За даною ОП отримано позитивні рецензії від професорки кафедри економіки підприємства і підприємництва Хмельницького національного університету, д.е.н., проф. Дихи М. (<http://surl.li/kyexk>), завідувачки кафедри підприємництва і торгівлі Західноукраїнського національного університету, д.е.н., проф. Собко О. (<http://surl.li/icxiu>). Розширенню переліку фахових компетентностей та формуванню додаткового ПРН 13 за ОНП сприяв моніторинг ОНП провідних іноземних і вітчизняних ЗВО, що входять до галузевих і міжнародних рейтингів (QS World University Rankings, тощо).

- інші стейкхолдери

Під час формування цілей ОНП та розроблення змістовного наповнення ОК було враховано досвід співпраці СумДУ з органами місцевої влади, зокрема Департаментом забезпечення ресурсних платежів Сумської міської ради в рамках Договору про співробітництво (<http://surl.li/ifsfp>). При формуванні ПРН 13 враховувалися положення Меморандуму про співпрацю між Асоціацією підприємств промислової автоматизації України, Сумською міською радою, Сумською обласною державною адміністрацією, СумДУ з питань розвитку промислового, інноваційного та експортного потенціалу м. Суми та Сумської області (<http://surl.li/ifsii>), які також сприяють досягненню цілей ОНП та ПРН 7, ПРН 10.

Враховання зауважень і пропозицій зовнішніх стейкхолдерів щодо вдосконалення ОНП здійснюється шляхом обговорення таких зауважень і пропозицій через сторінку (<http://surl.li/bjjgg>). До обговорення запрошено всіх стейкхолдерів. За рекомендаціями громадської організації “Центр освіти впродовж життя” в ОК4 передбачено вивчення тематики розвитку освіти дорослих в Україні.

Продемонструйте, яким чином цілі та програмні результати навчання ОП відбивають тенденції розвитку спеціальності та ринку праці

Цілі і ПРН ОНП відображають тенденції розвитку спеціальності та ринку праці у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, що дозволяють випускникам програми бути конкурентоспроможним завдяки отриманим фаховим компетентностям. При формуванні цілей і ПРН ОНП (зокрема ПРН 13) РПГ враховувала тенденції розвитку спеціальності та ринку праці шляхом комунікування з роботодавцями (<http://surl.li/kupdm>), участі в заходах, що проводяться державними (<http://surl.li/icync>) та підприємницькими структурами (<http://surl.li/kuqui>), участі членів РПГ у заходах наукового та практичного характеру (<http://surl.li/icyle>). Моніторинг ринку праці, що постійно здійснює РПГ (<http://surl.li/bhdas>, <http://surl.li/fougd>, <http://surl.li/fehux>), включає аналіз програм Департаменту економічного розвитку і торгівлі СОДА (<http://surl.li/icyzd>), аналітичних досліджень Сумського обласного центру зайнятості (<http://surl.li/icyvk>), кадрових потреб підприємств. Його результати свідчать про зростання затребуваності керівників підприємницьких структур.

Фахівець з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності може працювати на посадах керівників, професіоналів, викладачів, наукових співробітників тощо. Він спроможний продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми, проводити власні дослідження, що передбачають глибинне переосмислення наявних та створення нових цілісних знань і професійних практик, здійснювати наукову та педагогічну діяльність, що відображено у цілях ОНП.

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано галузевий та регіональний контекст

Цілі та ПРН ОП відбивають тенденції розвитку галузі управління та адміністрування, корелюють із принципами державної політики створення сприятливого середовища для розвитку та ведення бізнесу в Україні, Стратегією розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року. Це проявляється, зокрема, через набуття компетентностей, пов'язаних із продукуванням, обґрунтуванням нових ідей, гіпотез і моделей та прийняття науково обґрунтованих рішень у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності, застосуванням сучасних інформаційно-комунікативні технології, приладів та обладнання, необхідних для виконання інноваційної науково-дослідної, педагогічної, професійної діяльності в підприємницьких, торговельних та біржових структурах. Галузевий контекст представлено в обов'язкових ОК ОНП (ОК8, ОК9), а також у ПРН (01, 04, 05, 07, 09, 10, 13).

Регіональний контекст проявляється через відповідність задекларованих цілей ОНП програмам економічного і соціального розвитку Сумської області (<http://surl.li/idavn>) якими передбачено комплекс заходів, щодо розвитку підприємництва та торгівлі в Сумському регіоні.

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано досвід аналогічних вітчизняних та іноземних програм

Формулювання цілей та ПРН ОНП було здійснено з урахуванням досвіду реалізації аналогічних вітчизняних ОНП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»: КНУ ім. Т. Шевченка (<http://surl.li/idsbs>), КНЕУ ім. В. Гетьмана (<http://surl.li/pbqx>), НУ «Львівська політехніка» (<http://surl.li/idsie>), НТУ «Харківський політехнічний інститут» (<http://surl.li/idslz>), Дніпровського національного університету ім. Олеся Гончара (<http://surl.li/fzpsc>). Вибір ЗВО обумовлений наявністю визнаних наукових шкіл у сфері підприємництва та торгівлі, високими рейтингами за QS WORLD UNIVERSITY RANKINGS, Webometrics, національним рейтингом ТОП-200 УКРАЇНА 2022 (<http://surl.li/enezq>). Також були проаналізовані споріднені ОНП зарубіжних ЗВО: Школи бізнесу Hankamer університету Бейлора, США (<http://surl.li/idtdw>), Університету штату Оклахома, США (<http://surl.li/idtfr>), Університету Стратклайда, Великобританія (<http://surl.li/idthh>), Школи підприємництва та бізнесу Університету Ватерлоо, Канада (<http://surl.li/idtji>) та інших. За результатами аналізу в даній ОНП в ОК 8 «Управління підприємницькими проектами» передбачено вивчення сучасних методологічних засад, методів та інструментів підприємництва, що передбачено ПРН 7, а також сформовано змістовне наповнення окремих ОК вибіркового блоку професійної підготовки (Стратегії розвитку підприємництва, Стейкхолдерські моделі управління підприємством, Fintech в підприємницькій діяльності).

Продемонструйте, яким чином ОП дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти

Стандарт вищої освіти для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність затверджено 20.07.2022 р. наказом № 645 (<http://surl.li/idtog>). Програмні результати,

передбачені освітньою програмою, включають програмні результати навчання зі спеціальності, що повністю відповідають затвердженому стандарту вищої освіти (ПРН 1 - ПРН 12), забезпечуються ОК 1 – ОК 10., та програмні результати навчання, визначені РПГ за освітньою програмою (ПРН 13) забезпечуються ОК 8, ОК 9. Для співвіднесення програмних результатів навчання та компетентностей, зазначених в освітній програмі, у процесі її розроблення використовується матриця відповідності визначених результатів навчання та компетентностей компонентам освітньої програми, що є інформаційними додатками до освітньої програми. Програмні результати навчання досягаються в межах освітніх компонентів, зазначених в ОНП. Відповідність методів навчання й викладання результатам навчання за окремим освітнім компонентом та результатам навчання за ОНП обґрунтовується у робочих програмах дисциплін (РП). Форма РП передбачає узгодження результатів навчання за дисципліною з програмними компетентностями, результатами навчання, методами навчання й викладання. Процес створення матриць відповідностей програмних результатів та освітніх компонентів пройшли на засіданні РПГ декілька ітерацій. Результатом цього стало конструктивне узгодження всіх елементів ОНП.

Якщо стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній, поясніть, яким чином визначені ОП програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня?

Стандарт вищої освіти для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність затверджено 20.07.2022 р. наказом № 645 (<http://surl.li/ldtog>).

2. Структура та зміст освітньої програми

Яким є обсяг ОП (у кредитах ЄКТС)?

60

Яким є обсяг освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС), спрямованих на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності)?

45

Який обсяг (у кредитах ЄКТС) відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти?

15

Продемонструйте, що зміст ОП відповідає предметній області заявленої для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)?

ОНП розроблена у відповідності до вимог Закону України «Про вищу освіту» (<http://surl.li/rvcz>) і Постанови КМУ «Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» (<http://surl.li/gauhq>). ОНП спрямована на досягнення результатів навчання на основі формування відповідних компетенцій через збалансоване поєднання загальної підготовки, яка формує філософські та мовні компетентності, універсальні дослідницькі навички, і поглибленої фахової підготовки. Також забезпечуються можливості індивідуалізації освітньої траєкторії навчання на основі дисциплін вільного вибору. Об'єктом вивчення та діяльності заявленої для ОНП спеціальності є діяльність підприємницьких, торговельних і біржових структур з орієнтацією на інноваційну, наукову (дослідницьку) та педагогічну діяльність.

Цілями навчання, відповідно до Стандарту вищої освіти, є підготовка висококваліфікованих фахівців для підприємницьких, торговельних і біржових структур, що потребують наявності ступеня доктора філософії, здатні продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми, проводити власні фундаментальні та прикладні дослідження, здійснювати наукову та педагогічну діяльність.

Цикл загальної підготовки за ОНП забезпечують ОК1–ОК7, які передбачають досягнення здобувачами ПРН1–ПРН3, ПРН5, ПРН6, ПРН8–ПРН13. Цикл професійної підготовки забезпечують ОК8–ОК10, які спрямовані на ПРН2, ПРН4, ПРН6–ПРН7, ПРН9–ПРН13. Загальні компетентності та ПРН2, ПРН4, ПРН6–ПРН7, ПРН9–ПРН13 забезпечуються ОК1–ОК10. Досягнення вільного володіння у професійній сфері державною та англійською мовами в ОНП забезпечується ОК2 і ОК7.

Компоненти ОК1 і ОК3 забезпечують вивчення і розуміння здобувачами загальних принципів і методології наукових досліджень, вміння формулювати і перевіряти наукові гіпотези. ОК5 і ОК6 готують здобувачів до виконання наукових проектів та наукових праць за напрямом підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, та дотичних міждисциплінарних напрямів.

Зміст ОНП повністю відповідає теоретичному змісту предметної області, забезпечує формування знань про теоретико-методологічні засади дослідження та підходи до розв'язання актуальних проблем у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності. Освітні компоненти ОК8 і ОК9 зорієнтовані на сфері управління підприємницькими проектами, біржової діяльності та Інтернет-трейдингу, досягнення наукових результатів у цих сферах, а також дотичних міждисциплінарних напрямках. Уміння здійснювати науково-педагогічну діяльність у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності в закладах вищої освіти, розробляти і викладати відповідні спеціальні дисципліни у ЗВО забезпечуються ОК4 і ОК10.

ОНП передбачає використання різноманітних методів дослідження, методик та інформаційних технологій, що

забезпечують професійне виконання наукового дослідження, результати якого матимуть наукову новизну, суттєву теоретичну та практичну цінність.

Яким чином здобувачам вищої освіти забезпечена можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії?

Індивідуальна освітня траєкторія підготовки доктора філософії реалізується через індивідуальний план виконання ОНП та вільний вибір здобувачем навчальних дисциплін. Метою проектування індивідуальної освітньої траєкторії є поглиблена підготовка у актуальних і перспективних сферах підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, підтримка проведення здобувачем власного дослідження, сприяння розвитку його особистих інтересів через надання можливостей:

- вільного вибору дисциплін (за каталогом вибіркового циклу загальної підготовки (<http://surl.li/bhuiw>) та професійної підготовки (<http://surl.li/kjzjt>) в обсязі, що відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту»;
- обрання навчальних дисциплін, що пропонуються для інших рівнів освіти та інших ОНП (<http://surl.li/fdlmh>);
- вибору форм навчання (традиційної, онлайн чи змішаної);
- участі у програмах внутрішньої та міжнародної мобільності, включаючи віртуальні академічні обміни (<http://surl.li/katmc>, <http://surl.li/bhuif>, <http://surl.li/gaupj>);
- неформальної освіти шляхом проходження масових онлайн-курсів, участі в роботі творчих лабораторій, літніх/зимових шкіл, тренінгів тощо.

Нормативні акти СумДУ, що визначають пріоритети, способи і особливості реалізації можливостей здобувачів формувати індивідуальні освітні траєкторії, розподіл функціональних обов'язків задіяних учасників у процесі організаційної, інформаційної та консультативної підтримки, розміщені на відповідному веб-майданчику (<http://surl.li/gauqb>).

Яким чином здобувачі вищої освіти можуть реалізувати своє право на вибір навчальних дисциплін?

У СумДУ напрацьована система забезпечення права здобувачів на вільний вибір дисциплін, що регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу» (<http://surl.li/kysfl>), «Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в СумДУ» (<http://surl.li/gauee>), рішенням вченої ради СумДУ «Принципи формування освітніх програм та навчальних планів згідно нових стандартів вищої освіти» (<http://surl.li/eptzo>), «Положенням про реалізацію права здобувачів вищої освіти на вибір навчальних дисциплін в СумДУ» (<http://surl.li/bdqcv>), рішенням вченої ради «Про вдосконалення структури та змісту ОНП та навчальних планів здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня» (<http://surl.li/tgrt>).

Університетом здійснюються такі заходи щодо вільного вибору дисциплін здобувачами:

- 1) щорічна (у перші два тижні після зарахування) підготовча робота ННЦ ПКВК, що включає: ознайомлення здобувачів під час організаційних зборів з особливостями освітнього процесу і структурою навчальних планів, переліками обов'язкових і вибіркового навчальних дисциплін (ВНД), порядком, строками та особливостями реєстрації для їх вивчення; надання здобувачам для заповнення індивідуального плану підготовки;
- 2) методична робота з формування і оновлення каталогів дисциплін вільного вибору:
 - на основі пропозицій факультетів/інститутів до 30 листопада ННЦ ПКВК формує для аспірантів наступного року вступу каталог ВНД для його затвердження на Раді з якості СумДУ. До його формування долучаються стейкхолдери від органів студентського самоврядування, зокрема НТСА, та роботодавців. Каталоги ВНД оприлюднюються на сайті ННЦ ПКВК до 1 квітня (<http://surl.li/gauvs>). Перелік ВНД циклу загальної підготовки формується з урахуванням результатів опитування аспірантів щодо якості ОП і моніторингу ринку праці;
 - каталоги актуалізуються щорічно у жовтні з урахуванням пропозицій органів студентського самоврядування та роботодавців, тенденцій розвитку спеціальності і ринку праці, галузевого та регіонального аспектів, практик аналогічних ОП у провідних вітчизняних та іноземних університетах, результатів опитування здобувачів щодо організації вивчення дисциплін, пріоритетної тематики досліджень наукових керівників і аспірантів;
- 3) вибір здобувачами ВНД здійснюється через веб-сервіс «Електронний особистий кабінет» протягом перших 2-х місяців з часу зарахування до аспірантури.

Згідно вимог Положення «Про академічну мобільність здобувачів вищої освіти» СумДУ (<http://surl.li/ficsi>) здобувачі можуть обрати навчальні дисципліни інших ЗВО (у т.ч у дистанційній формі), зокрема, у рамках партнерських угод з іншими ЗВО і науковими установами за програмами академічної мобільності чи віртуальних академічних обмінів. Окрім того, за умови дотримання структурно-логічної схеми опанування ОП і за погодженням зі своїм науковим керівником здобувачі можуть обирати навчальні дисципліни, які пропонуються для здобувачів інших рівнів вищої освіти в СумДУ.

Опишіть, яким чином ОП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності

Педагогічна практика за професійним спрямуванням є обов'язковим компонентом ОНП і триває 4 кредити ЄКТС. Вона спрямована на набуття здобувачами практичного досвіду у навчально-методичній і педагогічній діяльності за професійним спрямуванням, розвиток професійних компетентностей, застосування сучасних освітніх технологій, формування і поліпшення навичок риторики.

Педагогічна практика відбувається у відповідності до навчального плану та силабусу. Програма практики затверджена Радою з якості вищої освіти ННЦ ПКВК. Базою практики є кафедра ФТП, де здобувачі опановують практичну педагогічну діяльність в якості асистентів викладача, про що звітують на засіданнях кафедри (<http://surl.li/klcfv>, <http://surl.li/kmnp>). За час практики здобувачі формують ЗК1–ЗК5, ФК1–ФК3 та досягають ПРН02, ПРН06, ПРН11, ПРН12. Окремі елементи практичної фахової підготовки передбачені у ОК5 (розробка групової дослідницької пропозиції) і ОК6 (підготовка фахової наукової статті за структурою IMRaD). Практична підготовка з професійної діяльності реалізується у ОК8 (при розробці індивідуального бізнес-плану

підприємницького проекту і виконанні кейсу за темою дисертаційної роботи) та ОК9 (при виконанні лабораторних робіт з трейдингу, розробки і тестування торгових стратегій і використання торгового терміналу «MetaTrader 4»). За даними опитування за 2022-2023 н.р. (<http://surl.li/kkpsf>) загальний показник задоволеності практичною підготовкою за ОП становить 100 %.

Продемонструйте, що ОП дозволяє забезпечити набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) упродовж періоду навчання, які відповідають цілям та результатам навчання ОП результатам навчання ОП

Досягнення цілей ОНП з підготовки фахівців нової формації у сфері науки та практики підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, здатних застосувати інноваційні технології та методів, здійснювати трансфер знань в академічне і бізнес-середовище забезпечується набуттям необхідних soft skills: системне та критичне мислення, аналітичні здібності, креативність, лідерство, навички міжгалузевої і наукової комунікації, аргументування, ефективної командної роботи, розвинений емоційний інтелект, рефлексія, толерантність до національно-культурного розмаїття, відповідальність, вміння управляти часом і проектами. Набуття цих навичок в ОНП відбувається при досягненні ПРНО1, ПРНО6, ПРНО9–ПРН11, ПРН13.

Ці навички у ОНП формуються через освітні компоненти, спрямовані загальні компетентності (ОК1–ОК7) та опосередковано через фахові (ОК8, ОК9, ОК10).

Розвитку soft skills також сприяє використання різних методів навчання: інтерактивні лекції (ОК4, ОК5), лекційне навчання (ОК1, ОК3, ОК8, ОК9), проблемні лекції (ОК6), евристичне навчання (ОК2), аналіз конкретних ситуацій (Case-study), в т.ч. в рамках групового проекту (ОК5), практико-орієнтоване навчання (ОК2, ОК5, ОК7–ОК9), проектне навчання (ОК2–ОК8), дослідницька робота і навчання на основі досліджень (RBL) (ОК5, ОК7), case-study (ОК1, ОК3–ОК5, ОК8), командно-орієнтоване навчання (TBL) (ОК7), підготовка карт пам'яті (ОК4), електронне навчання (ОК1, ОК3, ОК7), гейміфіковане і імерсивне навчання (ОК3), навчання на основі досвіду (ОК10).

Яким чином зміст ОП ураховує вимоги відповідного професійного стандарту?

Професійний стандарт відсутній.

Який підхід використовує ЗВО для співвіднесення обсягу окремих освітніх компонентів ОП (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти (включно із самостійною роботою)?

Загальні вимоги до організації СРС задекларовані у Положенні про організацію освітнього процесу в СумДУ (п 6.3) (<http://surl.li/kysfl>). Розподіл навчального навантаження за ОНП передбачає таку структуру: аудиторна робота – 570 год. (31,67%), з них: 150 год. – у 1 семестрі, 170 год. – у 2 семестрі, 200 год. – у 3 семестрі, 50 год. – у 4 семестрі. Самостійна робота здобувача – 1230 год. (68,3%), з них: 270 год. – у 1 семестрі, 370 год. – у 2 семестрі, 370 год. – у 3 семестрі, 220 год. – у 4 семестрі. Обсяг годин на самостійну роботу здобувача в межах дисциплін ОНП в середньому складає 66%. Для підвищення доступності і ефективності засвоєння матеріалу для самостійного вивчення використовуються електронні навчальні ресурси СумДУ (<http://surl.li/gavua>), інституційний репозитарій СумДУ (<http://surl.li/bhnmny>) тощо. Для сприяння самостійній роботі здобувачів передбачені консультації викладачів та наукових керівників (<http://surl.li/klcth>).

Для з'ясування реального обсягу навантаження здобувачів використовується їх опитування. За результатами анкетування у 2022-2023 н. р. всі респонденти ОНП продемонстрували задоволеність обсягом аудиторного навантаження та відмітили, що їм вистачає часу для виконання завдань самостійної роботи (<http://surl.li/icwcg>). Статистична інформація з опитування системно аналізується на засіданнях РПП та Ради з якості Навчально-наукового центру підготовки кадрів вищої кваліфікації (ННЦ ПКВК).

Якщо за ОП здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти, продемонструйте, яким чином структура освітньої програми та навчальний план зумовлюються завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

СумДУ є учасником пілотного проекту МОН із запровадження дуальної освіти (наказ №1296 від 15.10.2019р.). В університеті розробляється відповідне організаційно-методичне забезпечення: Рішення Ради із забезпечення якості вищої освіти від 30.06.2020 р. (<http://surl.li/bdqep>), Положення про організацію освітнього процесу в СумДУ (<http://surl.li/kysfl>), де визначена сутність дуальної форми здобуття освіти та моделі її реалізації.

За ОНП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» реалізуються окремі елементи дуальної освіти. Зокрема, здобувачі можуть поєднувати навчання з роботою за фахом. При цьому вони мають право навчатися за індивідуальним графіком відповідно до Положення (<http://surl.li/gavxl>). Так, аспірант Півень А.Г. працював асистентом кафедри комп'ютерних наук, проводячі заняття з дисципліни «Організація та керування стартап-проектами». Також він є координатором стартап-центру СумДУ "New Generation".

Також здобувачі ОНП залучаються до НДР кафедри за цивільно-правовими договорами. Новіков В.М. (гр. А-01/ПБТ) та Охрімчук Є.І. (гр. А-01/ПБТ) були залучені до виконання НДР «Цифровізація та транспарентність публічних, корпоративних та особистих фінансів: вплив на інноваційний розвиток та національну безпеку» (№53.18.01-22/24.ЗФ-01/фундаментальна, кер. Захаркіна Л.С.). Реалізація зазначених елементів дуальної освіти сприяє підвищенню якості практичної підготовки здобувачів відповідно до сучасних вимог та тенденцій ринку праці.

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про правила прийому на навчання та вимоги до вступників ОП

<https://vstup.sumdu.edu.ua/vstup-do-aspirantury.htm>

Поясніть, як правила прийому на навчання та вимоги до вступників ураховують особливості ОП?

Прийом здійснюється на основі здобутого ступеня магістра або рівня спеціаліста за відповідною або іншою спеціальністю. Правилами прийому до СумДУ для вступу на ОНП «Підприємництво та торгівля» визначено складання двох іспитів – з іноземної мови (англійська, німецька або французька на вибір вступника) та фахового іспиту зі спеціальності, які проводяться письмово за тестовими технологіями. Програмою фахового вступного іспиту зі спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» (<http://surl.li/iduek>) визначено загальне коло кваліфікаційних вимог до теоретичних знань та практичних навичок претендентів для вступу до аспірантури, а також компетентної здатності для проведення наукових досліджень з зазначеної спеціальності. Програма складена відповідно до ключових положень основних дисциплін спеціальності. Завдання випробування з іноземної мови базуються на загальноєвропейських вимогах та критеріях, встановлених для рівнів B2 і B2+ та вважаються мінімально прийнятними для магістрів, які претендують на вступ на навчання для здобуття ступеня доктора філософії. Умови вступу до аспірантури дозволяють визначити рівень початкових компетентностей, необхідних для успішного проходження навчання за ОНП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». За особливі успіхи у науковій діяльності (наукові статті, охоронні документи, перемоги в олімпіадах та конкурсах студентських наукових робіт) Правилами прийому (<http://surl.li/idugw>) передбачено нарахування додаткових балів.

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності, регулюється Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти (<http://surl.li/iduli>), Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в СумДУ (<http://surl.li/skzx>), Положенням про організацію освітнього процесу в СумДУ (<http://surl.li/kysfl>). Доступність визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, реалізується через процедуру перезарахування ОК. Визнання результатів навчання та перезарахування ОК здійснюється на основі укладеного договору про навчання (стажування) за програмою академічної мобільності. Перезарахування результатів навчання здійснюється начальником ННЦ ПКВК згідно з програмою академічної мобільності, затвердженої у встановленому порядку, згідно з наданою академічною довідкою або документом, отриманим здобувачем вищої освіти в іншому закладі освіти. Переведення, поновлення здобувачів з інших ЗВО (внутрішнього переведення між програмами, спеціальностями, факультетами) і визнання результатів навчання регламентуються Положенням про переведення, відрахування та поновлення здобувачів у СумДУ (<http://surl.li/fgnki>) наявним у відкритому доступі. Поінформованість здобувачів забезпечується наявністю відповідної нормативної бази (<http://surl.li/gauqb>) у вільному доступі та ознайомленням з документами під час оформлення договору про навчання (стажування) за програмою академічної мобільності.

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)?

У листопаді-грудні 2021 р. аспіранти Єременко А.Ю., Нікітченко Є.О. та Чепурко В.О. взяли участь у Програмі міжнародної віртуальної мобільності між СумДУ та Бізнес-школою Ліванського міжнародного університету (м. Бейрут, Ліван) (<http://surl.li/idvbe>). Результати навчання за дисципліною «Statistical methods in scientific research» («Статистичні методи у наукових дослідженнях») було визнано при вивченні дисципліни «Методологія та методи наукових досліджень». У жовтні-грудні 2022 р. аспіранти Бондаренко В.О., Єременко А.Ю., Кулик А.К., Нікітченко Є.О., Новіков В.М., Охрімчук Є.І., Подосинников С.В., Скоробагатий А.Ю., Чепурко В.О. взяли участь у Програмі міжнародної віртуальної мобільності між СумДУ та Бізнес-школою Ліванського міжнародного університету (<http://surl.li/jsqli>). Результати навчання за дисципліною «Scientific Research Methods on the Transformation of the Financial System in the Conditions of Digitalization» («Методи наукових досліджень трансформації фінансової системи в умовах цифровізації») було визнано при вивченні дисциплін «Методологія та методи наукових досліджень», «Сучасні тренди біржової діяльності та Інтернет трейдингу» (для здобувачів 1-2 курсів), та в рамках віртуального наукового стажування (для здобувачів 3-4 курсів).

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Визнання результатів неформального навчання регламентується наказом ректора № 0708-І від 25.10.2022 р. Порядок визнання у Сумському державному університеті результатів неформального та/або інформального навчання здобувачів (<http://surl.li/gawqp>). Перезарахування здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження досягнення здобувачем результатів навчання, передбачених ОП, за якою він навчається. Для перезарахування результатів здобувач подає до ННЦ ПКВК освітню декларацію та документи, що підтверджують участь у заході неформальної освіти (свідоцтва, сертифікати, дипломи; опис заходу неформальної освіти тощо). На підставі цього керівник групи забезпечення спеціальності, за якою навчається здобувач, формує комісію з атестації (не менш ніж з 3 особи) під своїм головуванням з-поміж членів РПГ ОНП (з обов'язковим включенням до складу комісії гаранта) і групи забезпечення спеціальності. Вона визначає змістовну відповідність отриманих результатів

неформального навчання та освітнього компонента ОНП, за якою навчається здобувач, обсяг перезарахування, підсумкову оцінку. Рішення комісії про перезарахування чи неперезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, затверджується начальником ННЦ ПКВК. Відповідна нормативна інформація є у вільному доступі на сайті СумДУ, доводиться здобувачам на вступних лекціях у перший день навчання, через систему електронних особистих кабінетів.

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)

Здобувачі ОНП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» беруть участь в різних програмах неформальної та інформальної освіти, що дозволяє реалізовувати наукові дослідження та сприяє професійному розвитку. Так, у грудні 2021 року здобувач Новіков В. в рамках навчально-наукового проєкту “Strengthening scientific capacities and cooperation of Ukrainian universities in AgriSciences” в Czech University of Life Sciences Prague, Czech Republic опанував тему “Scientific Writing” з отриманням сертифікату (<http://surl.li/kugba>). Результати цього навчання були визнані при вивченні дисципліни “Методика підготовки наукових праць”. У лютому 2022 року здобувачі Кулик А., Нікітченко Є., Єременко А. успішно пройшли курс “Бізнес: сталий розвиток” в Національній он-лайн школі для підприємців та отримали сертифікати (<http://surl.li/kprif>), здобувач Нікітченко Є. пройшов он-лайн курс «Сучасне керівництво проєктами - мистецтво порушення правил» на платформі онлайн-освіти Prometheus (<http://surl.li/kprip>). Результати цього навчання були визнані при вивченні дисципліни “Управління підприємницькими проєктами”. У 2023 році здобувач Півню А. при проходженні педагогічної практики за професійним спрямуванням було визнано результати навчання, отримані в інформальній освіті, а саме під час викладання дисципліни “Організація та керування стартап проєктами” (<http://surl.li/kwwio>).

4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Продемонструйте, яким чином форми та методи навчання і викладання на ОП сприяють досягненню програмних результатів навчання? Наведіть посилання на відповідні документи

НПП при реалізації ОНП дотримується рекомендацій Довідника користувача ЄКТС, згідно з якими конструктивне узгодження результатів навчання, видів навчальної діяльності та оцінювання є невід’ємною вимогою до ОНП. Відповідність методів навчання й викладання результатам навчання за окремим ОК та результатам навчання за ОНП обґрунтовується у РП. Викладання за ОНП передбачає:

- інтерактивні лекції (ОК4, ОК5), лекційне навчання (ОК1, ОК3, ОК8, ОК9), проблемні лекції (ОК6), семінар-практикум (ОК6);
- застосування на додаток до традиційних методів і прийомів, також й інноваційних інтерактивних методик: евристичне навчання (ОК2), експериментальне навчання (ОК7), практико-орієнтоване навчання (ОК2, ОК5, ОК7–ОК10), проєктне навчання (ОК2–ОК8), дослідницька робота і навчання на основі досліджень (RBL) (ОК5, ОК7), case-study (ОК1, ОК3–ОК5, ОК8), командно-орієнтоване навчання (TBL) (ОК7), підготовка карт пам'яті (ОК4), електронне навчання (ОК1, ОК3), гейміфіковане і імерсивне навчання (ОК3). Головна увага приділяється особистісному саморозвитку, вмінню презентувати результати та формуванню спрямованості до продовження самоосвіти впродовж життя;
- застосування за організаційними формами: електронне навчання в системах відеозв'язку (Google Classroom та Google Meet), платформа MIX, пакет хмарних сервісів Google Workspace, власні мобільні пристрої, прикладне програмне забезпечення (VosViewer, BibExcel, NVivo, MaxQDA).

Продемонструйте, яким чином форми і методи навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання і викладання відповідно до результатів опитувань?

Навчання та викладання за ОНП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» ґрунтується на принципах студентоцентрованого навчання, що передбачає повагу до здобувачів і їх потреб, застосування методів активного навчання, ефективних педагогічних методів і способів подання матеріалу, можливість формування гнучких індивідуальних освітніх траєкторій, поглиблення практичних знань, посилення компетентнісної складової навчання, розвиток аналітичного та критичного мислення здобувачів, заохочення почуття незалежності із одночасним забезпеченням належного наставництва і підтримки з боку викладача. Обрані методи та форми навчання забезпечують формування у аспірантів самостійності при вирішенні як практичних, так і наукових завдань.

Рівень задоволеності формами і методами навчання та викладання визначається через опитування здобувачів вищої освіти щодо: 1) якості освітніх програм; 2) якості організації освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін. Результати оцінювання якості ОП засвідчують, що респонденти в повній мірі задоволені формами та методами навчання і викладання (<http://surl.li/kkpsf>). За даними опитування показник якості викладання за даною ОП за 2021–2022 н.р. становить 74,88–100 %, що відповідає рівням Високий, Вище середнього та Середній. Це свідчить про достатній рівень задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання і викладання.

Продемонструйте, яким чином забезпечується відповідність методів навчання і викладання на ОП принципам академічної свободи

Академічні свободи викладачам і здобувачам вищої освіти в СумДУ закріплені у «Положенні про організацію

освітнього процесу в СумДУ» (<http://surl.li/kysfl>) та «Положенні про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в СумДУ» (<http://surl.li/gauee>). Зокрема, у першому документі визначені основні види навчальних занять, зафіксовано, що викладачі вільно обирають форми й методи навчання та викладання, тематику досліджень, не обмежуються у трактуванні навчального матеріалу, формах і засобах доведення його до здобувачів. Викладач обирає найефективніші методи для якісного досягнення ПРН, зазначених в РП та силабусі навчальної дисципліни. У «Кодексі корпоративної культури СумДУ» (<http://surl.li/qcjuv>) визначено, що ЗВО формує і розвиває атмосферу академічної свободи та академічної відповідальності, взаєморозуміння, створює умови, які сприяють реалізації інтелектуального, професійного й особистісного потенціалу співробітників. Здобувачі можуть навчатися за індивідуальним графіком, вільно обирати предмети для формування індивідуальної освітньої траєкторії, теми дисертацій та напрямів наукових досліджень. Реалізуючи активні методи навчання, НПП сприяють вільним висловлюванням здобувачами власної точки зору на будь-яке питання, формують відповідальне і толерантне освітнє середовище. При вивченні дисциплін використовується методологічне розмаїття, що сприяє формуванню у здобувача власних наукових поглядів.

Опишіть, яким чином і у які строки учасникам освітнього процесу надається інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів *

Уся необхідна інформація щодо організації та змісту освітнього процесу за ОНП розміщена у вільному доступі на сайті СумДУ. Зокрема, профіль ОНП розміщено у каталозі ОП (<http://surl.li/gbkwg>), доступ до якого дозволяє здобувачу зрозуміти, який освітній компонент формує певний програмний результат. У каталозі навчальних курсів (<http://surl.li/gbkww>) міститься детальна інформація про всі освітні компоненти для всіх освітніх програм СумДУ. Силабуси, що розміщуються на цьому сайті, відповідно до нормативної бази СумДУ містять основну інформацію про відповідні навчальні дисципліни (цілі, зміст, очікувані результати навчання, порядок та критерії оцінювання в межах дисципліни). Зазначені каталоги надають користувачу можливість адаптивного відбору і пошуку за обраними критеріями. Також доступні каталоги вибіркового вибору дисциплін (<http://surl.li/bhuiw>, <http://surl.li/kjajt>); графіки навчального процесу тощо. Окрім того, під час першого заняття кожен викладач інформує здобувачів освіти про регламент контролю і оцінювання знань з навчальної дисципліни. Можливість доступу здобувачів вищої освіти до необхідної інформації та навчально-методичних матеріалів дисциплін забезпечують постійно діючі електронні навчальні ресурси СумДУ (<http://surl.li/gavua>), інституційний репозитарій СумДУ (<http://surl.li/bhnmv>), електронна бібліотека (<http://surl.li/bdlfm>) тощо.

Опишіть, яким чином відбувається поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП

Для забезпечення навчання на основі досліджень, поєднання науково-дослідної й навчальної роботи у СумДУ сформовано відповідну нормативну базу (<http://surl.li/kuikp>, <http://surl.li/kuild>). За допомогою інноваційного навчання викладачі зменшують розрив між освітньою та науковою компонентами, що забезпечує органічне поєднання навчання і наукової діяльності за принципом «досліджуючи навчаю». Залучення здобувачів до досліджень здійснюється шляхом інтеграції наукової й навчальної роботи в межах компонентів ОНП, запровадження в межах навчальних дисциплін нових форм організації науково-дослідної діяльності, спрямованих на розвиток наукового й критичного мислення; створення наукових груп здобувачів різних курсів для підготовки спільних наукових проєктів шляхом участі у НДР, написання наукових статей.

Напрацьовані на кафедрі фінансових технологій і підприємництва наукові підходи в сфері електронного підприємництва й ІТ-технологій для бізнесу дозволяють підвищити якість підготовки фахівців з ОНП та відкривають можливості здобувачам займатися науковою роботою у цьому перспективному напрямі досліджень. У процесі навчання за ОНП застосовуються дослідницькі методи (індивідуальної, групової дослідницької, проєктної роботи), в межах ОК запроваджені нові форми організації науково-дослідної діяльності, що спрямовані на розвиток наукового і критичного мислення, створені наукові групи здобувачів для підготовки спільних наукових проєктів і написання наукових статей.

Формами поєднання навчання і досліджень здобувачів за ОНП є: залучення аспірантів до виконання НДР з укладанням трудового договору та з оплатою праці (Новіков В.М., Охрімчук Є.І.) та залучення до виконання НДР другої половини дня (Ілляшенко Д.А., Голуб А.В., Єременко А.Ю., Півень А.Г. (<http://surl.li/kldea>)); участь в міжнародних і всеукраїнських наукових заходах, у т.ч. започаткованих СумДУ (<http://surl.li/belmh>); публікації наукових статей, у т.ч. у виданнях СумДУ (<http://surl.li/bdnxf>); залучення до грантової діяльності всеукраїнського і міжнародного рівнів.

Для проведення наукових досліджень здобувачі можуть використовувати науково-дослідну базу Лабораторії соціально-економічних досліджень СумДУ (<http://surl.li/bgqbq>), Лабораторії ідей (<http://surl.li/gbldi>). Вони використовуються для апробації результатів досліджень при проведенні наукових конференцій, семінарів, форумів. В рамках стимулювання наукових досліджень, прикладних розробок, згідно з положенням про гранти НТСА СумДУ, надається можливість отримати фінансування для реалізації розроблених членами НТСА наукових проєктів. Здобувачам пропонується можливість навчання за індивідуальним навчальним планом з поглибленою науковою складовою відповідно до Положення про індивідуальну підготовку студентів за навчальним планом із поглибленою науковою складовою.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, яким чином викладачі оновлюють зміст навчальних дисциплін на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Оновлення робочих програм навчальних дисциплін за ОНП «Підприємство, торгівля та біржова діяльність» відповідно до вимог СумДУ (<http://surl.li/gbnsf>) відбувається постійно, з урахуванням результатів моніторингу освітніх програм, зауважень і пропозицій, отриманих від здобувачів та інших стейкхолдерів. Такий перегляд освітньої програми здійснюється за ініціативою РПГ, стейкхолдерів або за ініціативою кафедри. Всі удосконалення,

зміни та доповнення до ОНП реалізуються за участі роботодавців (<http://surl.li/khexk>). При оновленні компонентів ОНП враховуються сучасні тенденції розвитку в професійних сферах діяльності, нові методичні підходи, напрями досліджень та інформаційні технології.

Зміст ОК регулярно оновлюється з урахуванням пропозицій представників ринку праці, законодавчих, нормативних і рекомендаційних документів органів державної влади, положень стандартів, рекомендацій дослідницьких звітів міжнародних організацій, набутих викладачами знань під час участі у міжнародних і вітчизняних наукових заходах, стажувань на вітчизняних і закордонних підприємствах та організаціях, підвищення кваліфікації, в т.ч. у закордонних ЗВО, участі НПП у виконанні НДР за профілем спеціальності. Результати напрацювань викладачів за ОНП узагальнені у наукових статтях, у т.ч. виданнях, що входять до баз Scopus та WoS, монографіях, посібниках, які використовуються для оновлення змісту ОК.

При розробці теми 11 «Новітні технології та штучний інтелект: виклики для науки, етики та політики» ОК 1 «Філософія науки» враховано результати підвищення кваліфікації Бойко О.П. за програмою з «Інноваційної педагогічної діяльності» (2021, Суми). В ОК 8 «Управління підприємницькими проектами» у 2022-2023 нр. було удосконалено використання методів навчання за результатами участі Гриценко Л.Л. у програмі академічної мобільності «Excellence in Teaching & Research» (Вашингтонський державний університет, США, 2021р.) і сесіях «Навчальні стратегії віртуальних класів» (Університет Небраска-Лінкольн, США, 2020р.).

За результатами участі Замори О.М. (співзасновниці Асоціації проектних менеджерів в Україні) у міжнародних проектах, зокрема «Архітектура єдиних регіональних і відкритих цифрових екосистем для великомасштабного застосування в сільській місцевості» (AURORA, Програма "HORIZON 2020", 2021-2025pp.), «Підвищення потенціалу аспірантів для якісних досліджень в Україні» (Міністерство закордонних справ Чеської Республіки, 2022р.), модулі Жана Моне «Досвід ЄС для підвищення рівня працевлаштування молоді через розвиток професійних навичок», (Програма Еразмус+, 2022р.) та у зв'язку зі зміною трендів, механізмів, принципів фінансування проектів та конкурсів, зокрема для молодих українських вчених-дослідників у 2022-2023рр., в ОК 5 «Управління науковими проектами» осучаснено тематику Case-study та підходи до розробки групової дослідницької пропозиції.

Опишіть, яким чином навчання, викладання та наукові дослідження у межах ОП пов'язані із інтернаціоналізацією діяльності ЗВО

Міжнародні рейтинги відзначають СумДУ у групі лідерів ЗВО України (<http://surl.li/kheag>, <http://surl.li/khebh>), критерії яких наявні в рейтингу підрозділів СумДУ (<http://surl.li/sxge>). ОНП узгоджена зі Стратегією інтернаціоналізації СумДУ на 2019-2025pp. (<http://surl.li/gbqks>) за напрямами:

– посилені іншомовна підготовка (<http://surl.li/bhuiw>), закордонні стажування, навчання з отриманням сертифікату не нижче B2;

– міжнародна академічна мобільність здобувачів: Новіков В., Washington State University (WSU), 2021 (<http://surl.li/katmc>); Бондаренко В., Єременко А., Кулик А., та ін., (Lebanese International University (LIU) 2021, 2022 (<http://surl.li/katmc>, <http://surl.li/idvbe>, <http://surl.li/jsqli>)); Новіков В., Охрімчук Є. та ін., (Czech University of Life Sciences (CULS), Prague (<http://surl.li/klbgs>)); Єременко А., Кулик А., Сілезький технологічний університет, 2023 (<http://surl.li/khjz>, <http://surl.li/khkww>);

– залучення іноземних викладачів: М. Бхандарі (в штаті, Akamai University), Д. Джха (WSU), Д. Херак та А. Кабутей (CULS), К. Дахер (LIU) тощо (<http://surl.li/ktzpy>, <http://surl.li/kppyd>, <http://surl.li/krgev>, <http://surl.li/kpcsg>);

– участь НПП у міжнародних грантових проектах (Замора О., Жан Моне, 2022, HORIZON 2020, 2021-25; Пластун О., CULS, 2020-22; Ляшенко І., Державний департамент США, 2022; Кубатко О., Жан Моне, 2020-23; Гриценко Л., University of Liverpool (UOL), 2022; Тютюник І., Жан Моне, 2023, UOL, 2023; тощо);

– спільні публікації з іноземцями.

5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Опишіть, яким чином форми контрольних заходів у межах навчальних дисциплін ОП дозволяють перевірити досягнення програмних результатів навчання?

Система оцінювання результатів навчання здобувачів регламентована Положенням про організацію освітнього процесу в Сумському державному університеті (<http://surl.li/kysfl>) та Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в СумДУ (<http://surl.li/gauee>). Ця система може передбачати проведення поточного та підсумкового контролю у різних формах, що забезпечує зворотній зв'язок між НПП та здобувачами на кожному етапі вивчення освітнього компонента. Форми контрольних заходів з окремих навчальних дисциплін прописані в робочій програмі та силабусі даних навчальних дисциплін, своєчасно доводяться до здобувачів. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання в межах освітніх компонентів ОП є чіткими та зрозумілими, що забезпечується ґрунтовним підходом кафедр до їх планування й формулювання, обов'язковим узгодженням результатів навчання, видів навчальної діяльності та оцінювання, ґрунтовною наскрізною роз'яснювальною роботою зі здобувачами, у тому числі щодо технологій контрольних заходів, методів перевірки, графіка та граничних дат контрольних заходів тощо. На етапі укладання і наступного затвердження робочих програм освітніх компонентів перевіряється відповідність контрольних заходів результатам дисциплін, скорельованим із ПРН, що дає можливість адекватно встановити ступінь досягнення результатів навчання.

Яким чином забезпечуються чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти?

Форми контрольних заходів дозволяють перевірити досягнення програмних результатів навчання, адже під час

укладання робочих навчальних програм їх зміст узгоджується з результатами дисципліни та результатами навчання. Реалізація основних завдань контролю знань здобувачів досягається системними підходами до оцінювання та комплексністю застосування різних видів оцінювання та контролю, що передбачають перевірку розуміння програмного матеріалу освітнього компоненту. У межах навчальних дисциплін для визначення рівня засвоєння навчального матеріалу може використовуватись: поточний контроль (оцінювання роботи на практичних заняттях, контроль за виконанням індивідуальних творчих і дослідницьких завдань (проектів), експрес-тестування, презентації, есе), підсумковий контроль у формі письмового екзамену або заліку. В робочих програмах та силабусах за кожним освітнім компонентом чітко та зрозуміло визначені форми контрольних заходів та критерії оцінювання навчальних досягнень, що підтверджується результатами опитування здобувачів (<http://surl.li/kkpsf>, <http://surl.li/kkpry>).

Яким чином і у які строки інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання доводяться до здобувачів вищої освіти?

Інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання оновлюється щорічно на початку навчального року і викладається у вільний доступ для перегляду всіх учасників освітнього процесу у каталозі курсів Сумського державного університету (<http://surl.li/gbkwv>). На першому занятті з дисципліни викладач надає здобувачам регламент, який також оприлюднюється у каталозі курсів, одночасно із силабусом.

Яким чином форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)?

Атестація здобувачів за ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» здійснюється у формі публічного захисту дисертації, що відповідає вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, затвердженого 20.07.2022 р. наказом № 645 (<http://surl.li/idtog>). Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання конкретної комплексної проблеми в сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності або на його межі з іншими спеціальностями, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Дисертація не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації. Дисертація має бути розміщена на сайті закладу вищої освіти. Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання аспірантом його індивідуального навчального плану.

Яким документом ЗВО регулюється процедура проведення контрольних заходів? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Процедура проведення контрольних заходів регламентується окремими пунктами Положення про організацію освітнього процесу в Сумському державному університеті (<http://surl.li/kysfl>) та Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в СумДУ (<http://surl.li/gauee>). Організація атестації, правила її проведення регламентуються Положенням про організацію атестації здобувачів вищої освіти ступенів доктора філософії (кандидата наук) та доктора наук (<http://surl.li/gbzkw>). Опис контрольних заходів за окремими освітніми компонентами та критерії їх оцінювання містяться в робочих програмах та силабусах навчальних дисциплін, які розробляються відповідно до Методичної інструкції «Загальні вимоги до структури, змісту та оформлення робочої програми навчальної дисципліни» (<http://surl.li/ctljg>). Силабуси та робочі регламенти оприлюднюються в каталозі курсів (<http://surl.li/gbkwv>) і є доступними для всіх учасників освітнього процесу. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів у межах окремої дисципліни доводяться до відома аспірантів на першому занятті.

Яким чином ці процедури забезпечують об'єктивність екзаменаторів? Якими є процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів? Наведіть приклади застосування відповідних процедур на ОП

Об'єктивність екзаменаторів забезпечується відкритістю інформації про умови проведення контрольних заходів, єдністю критеріїв оцінювання та рівністю умов для всіх здобувачів (тривалість контрольного заходу, його зміст і кількість завдань, механізм підрахунку результатів тощо). Встановлені єдині правила перездачі контрольних заходів, оскарження результатів атестації, що прописуються в робочих програмах, силабусах та регламентах окремих освітніх компонентів. Об'єктивність викладачів при проведенні екзаменів забезпечується проведенням їх як правило у письмовій формі, у тому числі з використанням тестових технологій. Основною процедурою запобігання конфлікту інтересів відповідно до наказу ректора «Про заходи щодо запобігання корупції» (<http://surl.li/gbzxl>) є усунення від прийняття рішень та вчинення дій в умовах реального конфлікту інтересів. На ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» не було випадків врегулювання конфлікту інтересів. Проте, з метою запобігання можливості їх виникнення роботи студентів зберігаються протягом року після вивчення навчальної дисципліни.

Яким чином процедури ЗВО урегулюють порядок повторного проходження контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

Можливість та процедури повторного проходження модульних контрольних робіт визначаються регламентом кожної дисципліни. Правила перескладання підсумкового контролю у разі отримання незадовільної оцінки регламентується Положенням про організацію освітнього процесу (<http://surl.li/kysfl>). Цей порядок передбачає стандартні етапи: ознайомлення з графіком перескладання, отримання індивідуального екзаменаційного листка, перескладання за стандартними процедурами. На основі цих правил формуються критерії оцінювання та відповідні

процедури за освітніми компонентами ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», які визначаються робочими програмами та регламентами дисциплін.

Яким чином процедури ЗВО урегульовують порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

Порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів регламентується п.7.5 Положення про організацію освітнього процесу (<http://surl.li/kysfl>). У разі незгоди з оцінкою контрольного заходу та атестації здобувач вищої освіти має право подати апеляцію; апеляція подається особисто здобувачем на ім'я начальника ННЦ ПКВК; за фактом заяви створюється комісія за головування начальника ННЦ ПКВК, члени якої вивчають обставини скарги та визначають, чи були порушення при проведенні атестації. Апеляція розглядається апеляційною комісією не пізніше наступного робочого дня після її подання. У разі встановлення порушень, що вплинули на результати оцінювання, оцінка може змінюватись за рішенням апеляційної комісії. Висновки апеляційної комісії оформляються відповідним протоколом. Результати розгляду апеляції доводяться до відома здобувача. За ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» таких випадків не було.

Які документи ЗВО містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності?

Університет системно проводить політику нульової толерантності до будь-яких проявів академічної недоброчесності. Основні заходи імплементації університетської системи забезпечення академічної доброчесності в освітню і наукову діяльність визначено відповідним рішенням Ради із забезпечення якості вищої освіти СумДУ (<http://surl.li/fveuw>). В нормативній базі університету (<http://surl.li/gauqb>) окремий розділ 2 містить комплекс документів щодо розбудови університетської системи забезпечення академічної доброчесності. Політика та стандарти дотримання академічної доброчесності визначені Кодексом академічної доброчесності СумДУ (<http://surl.li/anus>), процедури дотримання – Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у СумДУ (<http://surl.li/fyohn>), Методичною інструкцією щодо перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень (<http://surl.li/ffcp>), наказом ректора «Щодо створення університетської Комісії з етики та управління конфліктами» (<http://surl.li/obyk>). Для організації системної роботи щодо забезпечення академічної доброчесності в університеті створено Групу сприяння академічній доброчесності, діяльність якої регламентується відповідним Положенням <http://surl.li/kyskc>). Факт ознайомлення усіх категорій здобувачів вищої освіти та співробітників університету з Кодексом та їх зобов'язання щодо його дотримання фіксується підписанням вказаними категоріями Декларації про дотримання академічної доброчесності через систему особистих кабінетів (<http://surl.li/kfglt>).

Які технологічні рішення використовуються на ОП як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності?

Протидія можливим проявам академічної недоброчесності відбувається на всіх рівнях освітнього процесу. Наукові керівники здобувачів здійснюють моніторинг дотримання ними академічної доброчесності впродовж усього періоду навчання та підготовки дисертації. Перевірка робіт на наявність ознак академічного плагіату обов'язково передуює усім іншим процедурам розгляду. Алгоритм перевірки визначається п. 5 Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у СумДУ (<http://surl.li/ffat>). Університетом укладено договори з ТОВ «Антиплагіат» та «Plagiat.pl» на використання систем «Unicheck» та «StrikePlagiarism» щодо перевірок дисертацій, наукових та кваліфікаційних робіт. Для перевірки інших видів навчальних робіт можуть використовуватися програмні продукти, представлені у відкритому доступі, окрім програмних продуктів країни-агресора. Технічним адміністратором і координатором використання систем «Unicheck» та «StrikePlagiarism» в університеті є бібліотека. Адміністратор створює облікові записи операторів системи та розподіляє права на перевірку робіт на випускову кафедру. Технологічна складова перевірки навчальних робіт і дисертацій на наявність текстових запозичень визначена відповідною Методичною інструкцією щодо перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень (<http://surl.li/ffcp>). Дисертації підлягають оприлюдненню в тому числі в університетському репозитарії (<http://surl.li/tgrh>).

Яким чином ЗВО популяризує академічну доброчесність серед здобувачів вищої освіти ОП?

Перешкодою на шляху імплементації академічної доброчесності під час реалізації ОП є недостатня поінформованість здобувачів вищої освіти про види порушень академічної доброчесності та можливі заходи боротьби з ними. СумДУ долає ці перешкоди активною промоцією принципів академічної доброчесності та переваг чесного навчання. Запропонована перша в Україні практика застосування популяризаційних матеріалів за тематикою академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти з елементами доповненої реальності (<http://surl.li/dxdgz>). З 2023 року СумДУ першим з ЗВО України став інституційним членом European Network for Academic Integrity, ENAI (<http://surl.li/gcalh>). СумДУ приймає участь у проєкті «Open Practices, Transparency and Integrity for Modern Academia (OPTIMA)» в рамках програми Erasmus+ KA2, Capacity Building in Higher Education. Інші інструменти впровадження принципів академічної доброчесності в освітню діяльність СумДУ мають просвітницьку функцію. Серед них: інформаційно-консультативне супроводження здобувачів через веб-сайт «Академічна доброчесність» (<http://surl.li/lymu>), розміщення матеріалів, присвячених популяризації принципів доброчесності серед здобувачів (банери, інфографіка тощо), тощо. В рамках дисциплін ОК 3 та ОК 6 у навчальному плані підготовки аспірантів наявні відповідні теми.

Яким чином ЗВО реагує на порушення академічної доброчесності? Наведіть приклади відповідних ситуацій щодо здобувачів вищої освіти відповідної ОП

Моніторинг дотримання принципів академічної доброчесності виявлення фактів порушення здобувачами здійснюється викладачами й науковими керівниками. Перелік основних порушень визначений Кодексом академічної доброчесності (<http://surl.li/kfnpcq>). Рішення щодо виду академічної відповідальності за порушення доброчесності може ухвалюватися керівниками, комісіями з академічної доброчесності та/або університетською Комісією з етики та управлінням конфліктами. Серед видів відповідальності здобувачів за порушення доброчесності можна виділити: зниження результатів оцінювання; повторне виконання окремого розділу (розділів) або всієї роботи; призначення додаткових контрольних заходів (індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо). Реакція на порушення унормована в Положенні про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у СумДУ (<http://surl.li/ffat>) і Методичною інструкцією щодо перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень (<http://surl.li/ffcp>). За ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» випадків порушення академічної доброчесності не було.

6. Людські ресурси

Яким чином під час конкурсного відбору викладачів ОП забезпечується необхідний рівень їх професіоналізму?

Порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП СумДУ та укладання з ними трудових договорів передбачає встановлення додаткових вимог до претендентів, у тому числі щодо виконання критеріїв, які характеризують якість їх науково-дослідної й навчально-методичної діяльності. При проведенні конкурсного відбору претенденти подають Інформаційну довідку щодо відповідності ОК освітньої та професійної кваліфікації претендента на заміщення посади професорсько-викладацького складу (<http://surl.li/kowyc>) за затвердженим шаблоном. Показники, визначені довідкою є підставою для визначення терміну контракту НПП. Для проведення конкурсного відбору наказом ректора створюється центральна конкурсна комісія, до складу якої входять проректори, директори інститутів, декани факультетів, керівники підрозділів, що забезпечують організацію навчального процесу та підвищення кваліфікації викладачів, голова представницького органу профспілок та органу студентського самоврядування. Конкурсний відбір проводиться на засадах відкритості, законності, рівності прав членів конкурсної комісії, колегіальності, незалежності та об'єктивності прийняття рішень, а також неупередженого ставлення до кандидатів. Прозорість проведення конкурсного відбору забезпечується чіткою формалізацією вимог до претендентів та регламентацією самого процесу, що супроводжується публікацією відповідної інформації на сайті університету та, у визначених випадках, у друкованих засобах масової інформації.

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Науковий і професійний потенціал роботодавців використовується для формування компетентнісної моделі фахівця шляхом розробки та перегляду ОП, аналізу НП, удосконалення каталогу ВД, розробки програм і проведення наукових досліджень аспірантів і викладачів.

Роботодавці забезпечують організацію стажування НПП на виробництві: викладач Бойко О.П. пройшла стажування в Міжнародній експертній агенції «Консалтинг і тренінг» м. Київ (2019 р.).

Результати наукових досліджень здобувачів впроваджено в діяльність суб'єктів господарювання (Банк крові КНП СОР СОКЛ). Форми залучення роботодавців до освітнього процесу є на сайті кафедри (<http://surl.li/khfhj>). Постійно діє ЕРР за спеціальністю 076 (<http://surl.li/khexk>).

Роботодавці залучаються: до розроблення ОНП (Рябенков О.В. к.е.н., (член РПГ)), зовнішнього рецензування (Сечкін В.В. (комерц. директор ТОВ «PrintExpert»), Олефіренко О.М. (директр ТОВ «Технохім») (<http://surl.li/icvzo>) та перегляду ОНП (<http://surl.li/kytqd>). При затвердженні тем аспірантів було враховано рекомендації практиків: Кобизького Д.С. (начальник відділу маркетингу АТ СЗ «Насосенергомаш»); Макаренко Ю.В. (заступ. директора ТОВ «Будтрейдинг»); Мосунова Б.О. (засновника ТОВ «Експертиза. Консультації. Аналітика»); Іченської С.А. (голова ГО «Спілка підприємців, орендарів та власників Сум. обл.»). Результати наукових досліджень здобувачі мають можливість впроваджувати на базі філії кафедри що розташована у Сум. обл. дирекції НАСК ОРАНТА (<http://surl.li/khfax>).

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає до аудиторних занять на ОП професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Роботодавці залучаються до проведення аудиторних занять, гостьових лекцій, семінарів, тренінгів, круглих столів (<http://surl.li/khfhj>). Наприклад, проведено панельну дискусію за участю Дуліч Ю.В., (АТ «СМНВО-Інжиніринг»), Кобизького Д.С. (АТ «Сумський завод «Насосенергомаш»), Горобченко Д. В. (ФОП Горобченко Д.В.), Романюк С.О. (ТОВ «РОМАНОВ ЛТД») (<http://surl.li/khfxn>). У процесі викладання на ОНП професіонали-практики та експерти в сфері підприємництва постійно залучаються до проведення аудиторних занять. Так, запрошені в рамках ОК8 «Управління підприємницькими проектами» фахівці-практики Блавт Ю. (асоційований партнер CIVITTA) та Маловіна С. (експерт CEO & Co-founder Raccoon.Recovery) поділились досвідом залучення інвестицій на різних стадіях реалізації проекту (<http://surl.li/khieu>). Також у рамках ОК8: Ермоленко К.О. (аудитор ТОВ Грант-Торнтон Legic), Лукаш Н.А. (аудитор ТОВ Грант-Торнтон Legic) ознайомили аспірантів зі специфікою діяльності підприємства в умовах карантину та війни (<http://surl.li/khgzg>); представники компанії «Deloitte» детально розповіли про свою діяльність області інвестиційного менеджменту (<http://surl.li/iczfy>). В рамках ОК 9 «Сучасні тренди біржової діяльності та Інтернет-трейдингу» запрошена експертка Борт Н.К. (провідний аналітик Української асоціації фінтех та інноваційних компаній), розповіла про роль фінтех компаній у фінансовому та підприємницькому

секторах (<http://surl.li/khhsp>).

Опишіть, яким чином ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів ОП? Наведіть конкретні приклади такого сприяння

Стимулювання професійного розвитку викладачів в СумДУ забезпечується через врахування отримання сертифікатів професійної майстерності, виданих міжнародними центрами сертифікації, підвищення кваліфікації відповідного міжнародного рівня у рейтингу структурних підрозділів (<http://surl.li/khjvuv>). Центр розвитку кадрового потенціалу навчального закладу (<http://surl.li/khifo>) організовує навчання викладачів на програмах (<http://surl.li/khigk>). Підвищення кваліфікації викладачів в інших установах та організаціях зараховується в накопичувальній системі підвищення кваліфікації НПП (<http://surl.li/khjvl>).

Більшість викладачів групи забезпечення освітнього процесу мають сертифікати зі знання англійської мови (рівень B2).

Викладачі, задіяні на ОП, проходили підвищення кваліфікації: за накопичувальною системою за програмами СумДУ (Бойко О.П., Ярова А.Г., Купенко О.В., Замора О.М., Ляшенко І.В., Гриценко Л.Л., Пластун О.Л.), в експертній асоціації (Ляшенко І.В.). Викладачі мають можливість, за сприяння СумДУ, підвищувати кваліфікацію та стажуватись за кордоном (Ярова А.Г. (Польща, Німеччина), Купенко О.В. (Латвія), Замора О.М. (Іспанія), Гриценко Л.Л. (European Regional Development Fund), Ляшенко І.В. (Великобританія)), брати участь у міжнародних науково-освітніх заходах та проектах (Замора О.М. (США, 2018; Польща, 2022; Індія, 2022 (<http://surl.li/fldzn>), Артюхов А.Є. (Польща, 2018, 2020; Словаччина, 2023) тощо).

Продемонструйте, що ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності

СумДУ має ліцензію на підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних працівників за програмами з інноваційної педагогічної діяльності та програмами з електронних засобів та дистанційних технологій навчання (наказ МОНмолодьспорту №2951л від 29.11.2011). Крім цього, Центр розвитку кадрового потенціалу СумДУ (<http://surl.li/khifo>) потійно організовує короткострокові програми, семінари, тренінги, спрямовані на підвищення викладацької майстерності науково-педагогічних працівників (<http://surl.li/khigk>). З метою активізації діяльності викладачів щодо забезпечення якості вищої освіти, поширення кращого досвіду у СумДУ запроваджено ряд конкурсів: «Педагогічні новації СумДУ» (<http://surl.li/khjvw>), «Інновації ІКТ для сучасної освіти ICT4EDU», «Кращі науково-педагогічні працівники» (<http://surl.li/khjwg>), «Кращий викладач очима студентів» (<http://surl.li/khjwm>): призове місце у 2020-21 н.р. на рівні СумДУ- Гриценко Л.Л. Показники, що характеризують якість навчально-наукової роботи, враховуються в рейтингу структурних підрозділів з відповідними мотиваційними механізмами стимулювання (<http://surl.li/khjwx>).

Також на основі двосторонніх договорів між СумДУ та іншими ЗВО викладачам надається можливість академічної мобільності (<http://surl.li/lyfs>), обміну досвідом викладання на різних заходах відповідно до профілю ОП. Зокрема, викладачі за ОНП брали участь у міжнародній академічній мобільності з метою підвищення кваліфікації та міжнародних стажуваннях, що зазначено у п. 4.7.

7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Продемонструйте, яким чином фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання?

Досягнення цілей ОП забезпечується коштами на субрахунок кафедр, що витрачаються на матеріальне стимулювання та розвиток матеріальної бази. Освітня діяльність за ОП забезпечується матеріально-технічною базою СумДУ, що відповідає ліцензійним вимогам. В освітньому процесі використовуються сучасні інформаційні та комунікаційні технології, зокрема дистанційної форми навчання, інформаційної системи «Тестування» та «e-learning». Для проведення занять за ОП за випусковою кафедрою закріплено 3 лекційних мультимедійних аудиторії та 2 комп'ютерних класи з 36 сучасними ЕОМ, один з яких обладнано інтерактивною панеллю та моноблоком. Всі ЕОМ мають ліцензоване програмне забезпечення Microsoft, програми EViews, Vosviewer, Stata. Бібліотечно-інформаційна система СумДУ забезпечує безкоштовний офлайн і віддалений онлайн доступ до електронних освітніх і наукових ресурсів через сайт бібліотеки (<http://surl.li/tgrl>), а також інтегровані бази Електронного каталогу (<http://surl.li/khkln>) та репозитарію СумДУ (<http://surl.li/khkmf>). Сервіси бібліотеки дозволяють замовити літературу, перевірити тексти на плагіат, присвоїти класифікаційні індекси, редагувати список використаних джерел (<http://surl.li/ehgsc>). Інформаційні ресурси за ОНП включають наукову, навчально-методичну літературу, періодичні видання, доступ до баз Scopus і WoS (<http://surl.li/nrps>). Навчально-методичне забезпечення дає можливість досягати визначених ОП цілей і ПРН завдяки його змістовій насиченості й постійному оновленню.

Продемонструйте, яким чином освітнє середовище, створене у ЗВО, дозволяє задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти ОП? Які заходи вживаються ЗВО задля виявлення і врахування цих потреб та інтересів?

Якісне освітнє середовище в СумДУ формується на основі визнання активної ролі здобувачів в цьому процесі і спілкування на засадах партнерства. Моніторинг рівня задоволення здобувачів освітнім середовищем здійснюється шляхом анкетування. За результатами опитування аспіранти в повній мірі задоволені освітнім середовищем, що створене в ЗВО (<http://surl.li/kkpsf>, <http://surl.li/kkpky>). СумДУ надає у користування навчальну, спортивну,

оздоровчу бази; стимулює і підтримує участь у дослідницькій діяльності, зокрема шляхом залучення здобувачів ОП до виконання НДР з оплатою праці, участі в науково-практичних конференціях, що проходять на базі ННІ БіЕМ (<http://surl.li/bdnwj>), забезпечує участь в удосконаленні освітнього процесу; врахування індивідуальних особливостей здобувачів, у т.ч. створення умов для осіб з особливими потребами та соціально незахищених верств населення; упровадження сучасних технологій дистанційного навчання; належне фінансування розвитку інфраструктури. Постійно збільшується кількість аудиторій з креативним простором, створено стартап-центр СумДУ (<http://surl.li/obxp>). Регулярно проводяться зустрічі керівництва і викладачів за ОП з аспірантами щодо умов навчання. Розклад занять формується на умовах пріоритетності інтересів аспірантів. Викладачі ОП забезпечують можливості постійного консультування аспірантів (у т.ч. дистанційно).

Опишіть, яким чином ЗВО забезпечує безпечність освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти (включаючи психічне здоров'я)?

У СумДУ створене впізнаване соціальне обличчя <http://surl.li/ffsg>, реалізуються численні соціальні проекти, що формують особливо комфортну атмосферу для роботи та навчання. Наприклад, діє центр підтримки сім'ї «Студентський лелека» (<http://surl.li/ffpy>), у якому є можливість залишити дітей на час перебування батьків у СумДУ, батькам надається інформаційна, психологічна, соціально-педагогічна підтримка. Психологічна служба СумДУ <http://surl.li/gdvsd> надає безкоштовну підтримку здобувачам та викладачам університету. Фундаментальною основою забезпечення психічного здоров'я є створення в університеті відповідної атмосфери, яка, серед іншого, визначена Кодексом корпоративної культури СумДУ <http://surl.li/khjpy>. Забезпечення безпечності освітнього середовища відбувається через систему заходів щодо охорони праці, дотримання техніки безпеки, санітарних норм та правил, правил протипожежної безпеки, а також налагодженою системою охорони порядку. Для забезпечення освітнього середовища, безпечного для життя та здоров'я здобувачів: в умовах розповсюдження COVID-19, згідно наказів ректора, було вжито ряд заходів щодо запобігання розповсюдження захворювання, запроваджено обмежувальні заходи щодо проведення занять, проведення масових заходів, на базі Університетської клініки створено всі необхідні умови для вакцинації співробітників та здобувачів; в умовах воєнного стану було створено пункти освітньої незламності (<http://surl.li/kpsjv>) з наявними технічними засобами, тощо.

Опишіть механізми освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти цією підтримкою відповідно до результатів опитувань?

Здобувачі мають можливості індивідуального та групового, дистанційного консультування з викладачами у зручний час. Проводиться регулярне інформування здобувачів щодо додаткових освітніх та позаосвітніх можливостей. Головними каналами інформаційної підтримки є інтегровані середовища АСУ «Університет», у т.ч. електронні особисті кабінети викладачів і здобувачів; системи електронного навчання Umix, OCW, LecturED, інформаційна бібліотечна система; сайти інститутів/факультетів/кафедр; програмні продукти Google. Основну інформаційну підтримку здобувачів забезпечує сайт кафедри (<http://surl.li/jgjnf>) та сторінка у Facebook (<http://surl.li/obxg>), сайт ННЦ ПКВК (<http://surl.li/obxi>), персональні електронні кабінети (<http://surl.li/obxl>). Університет активно працює над питаннями працевлаштування здобувачів та випускників на рівні університету і кафедр. Діє відділ практики та інтеграційних зв'язків з замовниками кадрів. Аспіранти залучаються до оплачуваної роботи (прес-служба СумДУ, деканат, виконання НДР, викладацька діяльність). Діє стартап-центр, на базі якого за європейськими програмами проводяться навчальні курси, майстер-класи, коучтренінги, пітчінги ініціатив, краш-тести аспірантських проєктів тощо. Аспіранти можуть отримати у персональне використання ліцензійні операційні системи та пакети прикладного програмного забезпечення у рамках пільгового академічного ліцензування (<http://surl.li/bhopr>). Діє університетська клініка <http://surl.li/bdrgu> та спортивно-оздоровчий центр «Універ» <http://surl.li/obxs>. Для аспірантів, які проживають у гуртожитках, проводиться роз'яснювальна робота щодо можливості отримання субсидій: СумДУ організовує зустрічі представників Департаменту соціального захисту населення міста з аспірантами і студентами. Рівень підтримки здобувачів досліджується у регулярних опитуваннях у співпраці з органами студентського самоврядування та їх профспілковими організаціями. Під час опитувань (<http://surl.li/kkpsf>, <http://surl.li/kkpny>) виявлено, що 100% респондентів задоволені існуючим рівнем консультативної підтримки.

Яким чином ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами? Наведіть посилання на конкретні приклади створення таких умов на ОП (якщо такі були)

В університеті послідовно реалізується політика рівності (<http://surl.li/khgkm>), що передбачає забезпечення рівних можливостей та створення рівних умов в університеті для різних категорій здобувачів з акцентом на вразливих групах населення. В СумДУ створено інклюзивне освітнє середовище (surl.li/gcmvt) для спільного навчання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей. Для здобувачів, що не мають можливості відвідувати університет, створені умови для здобуття освіти онлайн. Інклюзивне навчання здобувачів з особливими освітніми потребами передбачає навчання за індивідуальним графіком у загальних групах (surl.li/ffcz) або навчання в інклюзивних групах (surl.li/gcmwx). Усі корпуси та гуртожитки облаштовані пандусами, розпочата робота по встановленню підймальних платформ для людей з інвалідністю і табличок для аудиторій, надрукованих шрифтом Брайля, працюють психологічна служба, координаційний центр гуманітарної політики. В університеті реалізується проєкт «Університет, дружній до сім'ї» (surl.li/obuj), метою якого є створення рівних можливостей в отриманні освіти матерями-здобувачками, зокрема шляхом надання можливості перебування дітей під професійним наглядом на час знаходження батьків в університеті. Реалізується проєкт "Бібліотека за безбар'єрністю" який зокрема передбачає функціонування соціальних предметних бібліотекарів (<http://surl.li/lbjpn>). Здобувачі з особливими освітніми потребами за ОНП на сьогодні не навчаються, проте достатні можливості для реалізації ними такого права створені.

Яким чином у ЗВО визначено політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією)? Яким чином забезпечується їх доступність політики та процедур врегулювання для учасників освітнього процесу? Якою є практика їх застосування під час реалізації ОП?

В СумДУ розроблено та імplementовано розгалужену нормативну базу з питань конфліктології. Основним документом, що регулює зазначені питання є Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин <http://surl.li/ffat>. В університеті створена та діє на постійній основі Комісія з етики та управління конфліктами (<http://surl.li/obyk>), якій надано повноваження щодо врегулювання взаємин і конфліктів, які можуть виникати під час здійснення наукової, освітньої, науково-педагогічної, науково-технічної діяльності між усіма категоріями співробітників університету, здобувачами вищої освіти та іншими особами. Різні аспекти конфліктології впорядковуються серед іншого Кодексом корпоративної культури СумДУ (<http://surl.li/khgex>), Кодексом академічної доброчесності (<http://surl.li/khgef>), наказом ректора «Про запобігання корупції» (<http://surl.li/ffbd>), Положенням про організацію оцінювання здобувачами вищої освіти якості освітньої діяльності під час вивчення навчальних дисциплін (<http://surl.li/ffbe>), Положенням про запобігання та протидії булінгу (цькуванню) (<http://surl.li/atzzv>) та іншими документами внутрішньої нормативної бази. В СумДУ розроблена та послідовно реалізується політика рівності (<http://surl.li/khgkm>), яка спрямована на досягнення цілей сталого розвитку та передбачає, що СумДУ у своїй діяльності демонструє прихильність забезпеченню прав людини, рівних можливостей та поваги до розмаїття, справедливому та неупередженому ставленню, створенню умов в університеті та у суспільстві в цілому, за яких поважають та цінують гідність кожної людини, з акцентом на вразливих групах населення. У СумДУ визнають та враховують розмаїття, що, в результаті, сприяє досягненню успіху на індивідуальному, корпоративному та суспільному рівнях. Рівність можливостей і повага до розмаїття у СумДУ реалізується за основними ознаками, серед яких гендер, вік, стан здоров'я, сексуальна орієнтація, расова, етнічна, культурна приналежність, соціальний статус, релігія і віросповідання. Крім зазначеного, в університеті на у партнерстві з Фондом ім. Ф. Еберта створено Гендерний ресурсний центр <http://surl.li/obun>, який функціонує на постійній основі, і з 2015 р. є координатором Всеукраїнської мережі осередків гендерної освіти. Однією з функцій центру є проведення гендерного аудиту в СумДУ. Працює психологічна служба, яка спроможна надати кваліфіковану професійну допомогу усім, хто постраждав від домагань чи інших видів дискримінації. Іншим завданням психологічної служби є попередження конфліктних ситуацій та виявлення їх на ранніх стадіях. Конфліктних ситуацій, у тому числі пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією, за ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» зафіксовано не було.

8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Яким документом ЗВО регулюються процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП? Наведіть посилання на цей документ, оприлюднений у відкритому доступі в мережі Інтернет

Політика та система забезпечення якості вищої освіти СумДУ (<http://surl.li/fdygr>, <http://surl.li/kchzh>) формують нормативну основу для процедур забезпечення якості ОП. Розробка, затвердження, моніторинг, перегляд ОП регулюються Положенням про освітні програми вищої освіти (<http://surl.li/kciba>), Методичною інструкцією «Загальні вимоги до структури, змісту та оформлення освітніх програм» (<http://surl.li/kcico>).

Опишіть, яким чином та з якою періодичністю відбувається перегляд ОП? Які зміни були внесені до ОП за результатами останнього перегляду, чим вони були обґрунтовані?

Відповідно до нормативної бази СумДУ та рекомендацій Ради із забезпечення якості відбувається перегляд та оновлення/модернізація ОП.

ОП може щорічно оновлюватися в частині всіх компонентів, крім цілей, загальних і фахових компетентностей, програмних результатів навчання, передбачених стандартом і профілем ОП. Підставами для оновлення є: пропозиції РПГ, викладачів, здобувачів, їх представницьких органів; висновки експертної ради роботодавців; рекомендації інших зовнішніх стейкхолдерів; результати опитувань стейкхолдерів; зміни ресурсних умов реалізації ОП. Результати оновлення відбиваються в елементах ОП (навчальному плані, робочих програмах дисциплін, програмах практик, тематиці курсових і кваліфікаційних робіт). Модернізація ОП передбачає зміни в її змісті та умовах реалізації, і може стосуватись усіх її компонентів, здійснюється: у разі зміни Національної рамки кваліфікацій, стандартів вищої освіти; за результатами зовнішньої/внутрішньої оцінки якості; за ініціативою керівництва СумДУ, ННІ БіЕМ; в разі аналізу динаміки набору здобувачів; за ініціативою гаранта ОП або РПГ за відсутності набору абітурієнтів на ОП; з ініціативи ключових стейкхолдерів для врахування змін, що відбулися в науковому полі, на ринку освітніх послуг або ринку праці. Модернізована ОП проходить повторне затвердження. За результатами останнього перегляду до ОП внесено такі зміни:

удосконалено мету та основний фокус освітньої програми відповідно до вимог Стандарту вищої освіти зі спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність галузі знань 07 Управління та адміністрування для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти затвердженого та введеного в дію Наказом МОН № 645 від 20.07.2022 р.;

удосконалено профіль ОП в частині опису придатності випускників до працевлаштування, зокрема на керівних посадах менеджменту малого та середнього бізнесу
переглянуто та конкретизовано результати навчання за ОК, узгоджено з ПРН, методами навчання, викладання та оцінювання;

внесено зміни до змісту та назви ОК 9 «Сучасні тренди біржової торгівлі та Інтернет-трейдингу».

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як здобувачі вищої освіти залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості, а їх позиція береться до уваги під час перегляду ОП

Здобувачі беруть участь у процедурах забезпечення якості через членство в органах самоврядування, Раді із забезпечення якості СумДУ та Раді із забезпечення якості ННІ БіЕМ та Раді із забезпечення якості ННЦ ПКВК, у роботі РПГ та Студентської агенції співдії якості освіти. Зворотний зв'язок з ними забезпечується через:

1) періодичні опитування щодо якості організації освітньої діяльності при вивченні дисциплін відповідно до Положення про організацію оцінювання здобувачами вищої освіти якості освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін (<http://surl.li/kcige>). За результатами аналізу проводиться щорічний конкурс «Кращий викладач очима студентів». Викладачі, які продемонстрували «Недостатній» та «Порівняльно низький» рівні якості організації освітньої діяльності, отримують рекомендації щодо проходження курсів підвищення кваліфікації за тематикою відповідно до виявлених недоліків;

2) опитування щодо якості освітніх програм (<http://surl.li/kkpro>, <http://surl.li/kkpny>, <http://surl.li/kkpsf>);

3) опитування за запитами з окремих проблемних питань та при моніторингу стану забезпечення якості підготовки фахівців та розвитку наукової діяльності в інституті.

Пропозиції здобувачів за результатами опитувань враховуються для підвищення якості навчання та викладання. Здобувачі своєчасно інформуються про терміни обговорення проектів ОП та можуть надавати свої пропозиції для подальшого розгляду на засіданнях РПГ.

Яким чином студентське самоврядування бере участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП

Студентське самоврядування безпосередньо бере участь у процедурах ВСЗЯ ОП через членство у вченій раді, Раді із забезпечення якості СумДУ, Радах із забезпечення якості ННІ БіЕМ та ННЦ ПКВК. До складу Центру забезпечення якості включена Студентська агенція співдії якості освіти, що формується з представників кожного інституту/факультету.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як роботодавці безпосередньо або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості

В СумДУ наявні такі форми партнерства з роботодавцями:

– зовнішня експертиза ОП. Рецензентами ОП були: Олефіренко О.М. (директор ТОВ «Технохім»), Сечкін В.В. (комерційний директор ТОВ «PrintExpert»).

– участь у РПГ ОП, до складу якої увійшли Рябенков О.В. (к.е.н., заступник генерального директора з питань інформаційних технологій ТОВ «Асканія Груп»).

– участь в ЕРР зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» (<http://surl.li/khexk>). Члени ЕРР беруть участь у визначенні цілей програми, програмних компетентностей і ПРН. Після затвердження ОНП експерти здійснюють її періодичний перегляд для оцінки змістовності програми, навчальних планів, достатності обсягу практичної підготовки, відповідність знань та вмінь здобувачів вимогам ринку праці. Її рішення (протоколи <http://surl.li/khexk>) є підставою для внесення змін у робочі програми навчальних дисциплін та навчальні плани. Пропозиції щодо обговорення ОП роботодавцями надаються через сторінку <https://job.sumdu.edu.ua/discussion-educational-programs> та онлайн форму в каталозі курсів.

Опишіть практику збирання та врахування інформації щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників ОП

Випуску докторів філософії за даною ОНП ще не відбувалось. Разом з тим, в ННІ БіЕМ, ННЦ ПКВК та на випусковій кафедрі фінансових технологій і підприємництва налагоджена системна робота щодо збирання, систематизації та врахування інформації щодо працевлаштування випускників. Інформація про відомих випускників розміщена на сайті ННІ БіЕМ (<http://surl.li/bdmwv>) та сайті кафедри фінансових технологій і підприємництва (<http://surl.li/khjud>). Також проводиться аналіз основних тенденцій на ринку праці для визначення необхідних компетентностей і результатів навчання для успішного працевлаштування за фахом. Інформація про стан наповнення бази даних випускників кафедри подається для щорічного звіту інституту та університету.

Які недоліки в ОП та/або освітній діяльності з реалізації ОП були виявлені у ході здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості за час її реалізації? Яким чином система забезпечення якості ЗВО відреагувала на ці недоліки?

У СумДУ реалізується комплексна внутрішня система забезпечення якості (ВСЗЯ) відповідно до сформованої інституційної структури. Здобувачі беруть участь у ній через опитування, результати яких аналізуються директором ННІ БіЕМ, начальником ННЦ ПКВК, завідувачем кафедри, гарантом та викладачами, що дозволяє формувати комплекс заходів для покращення якості освітньої діяльності, впровадження нових освітніх компонентів, удосконалення викладання. Результати опитування обговорюються на засіданнях РПГ, Ради із забезпечення якості ННІ БіЕМ, Ради із забезпечення якості ННЦ ПКВК та Ради із забезпечення якості СумДУ. Для вдосконалення ВСЗЯ на рівні кафедр, у СумДУ здійснюється щорічна перевірка їх діяльності за системою критеріїв і показників перевірки, розроблених Центром забезпечення якості вищої освіти.

Так, за результатами опитування в 2021-2022 н.р. частина респондентів відмітили недостатній рівень задоволення можливостями доступу до наукометричних баз даних під час навчання в аспірантурі та підготовки дисертаційного дослідження. З метою усунення зазначеного недоліку в реалізації ОНП було організовано ряд зустрічей здобувачів вищої освіти з співробітниками бібліотеки, які проінформували до яких наукометричних баз даних є безкоштовний, швидкий, постійний, повнотекстовий доступ в режимі реального часу у аспірантів університету, ознайомили з можливостями замовлення необхідної літератури, а також переліком послуг з підбору інформації, що надається науковцям СумДУ (<http://surl.li/knnpv>). Крім того, як свідчать результати опитування в 2021-2022 н.р. більшість аспірантів продемонстрували часткове задоволення можливостями, які надаються в університеті для апробації наукової діяльності аспірантів, обговорення проміжних результатів дисертаційного дослідження. На кафедрі було започатковано проведення науково-методичних семінарів, на яких аспіранти систематично здійснюють обговорення результатів своїх досліджень. Гарантом та членами РПП проаналізовані індивідуальні плани аспірантів та складено орієнтовний графік обговорення результатів досліджень на 2023-2024 н.р. (<http://surl.li/knnqj>) Також було враховано пропозиції здобувачів вищої освіти щодо удосконалення формування переліку дисциплін вільного вибору. Результати опитування респондентів у 2022-2023 н. р. демонструють зростання показників задоволеності здобувачів вищої освіти зазначеними аспектами реалізації освітньо-наукової програми (<http://surl.li/kkpsf>).

Продемонструйте, що результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти беруться до уваги під час удосконалення ОП. Яким чином зауваження та пропозиції з останньої акредитації та акредитацій інших ОП були враховані під час удосконалення цієї ОП?

Оскільки акредитація є первинною, результатів зовнішнього забезпечення якості вищої освіти, що беруться до уваги під час удосконалення ОНП, немає. Водночас, при розробці та удосконаленні ОНП були враховані зауваження та пропозиції надані за результатами акредитаційної експертизи ОНП, які реалізуються в СумДУ, зокрема: вдосконалити, ширше впроваджувати інноваційні форми та методи навчання, а також широко демонструвати їх використання у освітньо-науковому процесі при реалізації ОНП; стимулювати розвиток неформальної освіти та академічної мобільності аспірантів, міжнародної академічної мобільності; інформувати аспірантів про наявні можливості академічної мобільності, щодо доцільності і корисності реалізації права на академічну мобільність; стимулювати залучення зарубіжних фахівців галузі до викладання на ОНП (можливо у форматі візит-лекцій) в межах угод про міжнародне співробітництво із закордонними ЗВО; активніше залучати роботодавців до реалізації освітнього процесу; посилити публікаційну активність наукових керівників і здобувачів у рецензованих наукових виданнях, що індексовані наукометричними базами «Scopus» та/або «Web of Science Core Collection»; розширити можливості висловлення власної думки у структурі анкет в системі анкетування здобувачів.

Опишіть, яким чином учасники академічної спільноти змістовно залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП?

Академічна спільнота є учасником системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності на рівні ОНП як члени РПП.

На рівні кафедр викладацький склад приймає участь у роботі методичних семінарів, метою яких є оптимізація структури та змісту навчальних дисциплін; обмін інформацією щодо методик викладання та обговорення можливостей використання сучасних технологій у навчанні, пошук шляхів вдосконалення педагогічної майстерності; розвиток навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності.

Науково-педагогічні працівники входять до складу Рад із забезпечення якості вищої освіти на рівні ННІ БіЕМ, ННЦ ПКВК та університету.

Крім цього, проводиться постійна робота по підвищенню здатності викладачів реалізовувати політику університету у сфері забезпечення якості шляхом проведення семінарів («Внутрішня система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти СумДУ», «Викладач як ключовий стейкхолдер забезпечення якості освіти», «Зміни в системі ліцензування та акредитації як засіб забезпечення якості у вищій освіті», «Нова модель вибіркової складової навчальних планів для формування загальних компетентностей здобувачів вищої освіти» тощо).

Учасники академічної спільноти мають можливість впливати на процеси внутрішнього забезпечення якості вищої освіти шляхом участі в опитуванні НПП щодо моніторингу якості організації освітнього процесу та створених умов праці в СумДУ.

Опишіть розподіл відповідальності між різними структурними підрозділами ЗВО у контексті здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти

Внутрішня система забезпечення якості (ВСЗЯ) СумДУ (<http://surl.li/ffbu>) має п'ять інституційних рівнів:

1 рівень: здобувачі, які беруть участь у ВСЗЯ через опитування.

2 рівень: рівень розроблення, затвердження, моніторингу та перегляду ОП: РПП на чолі з гарантом (керівник РПП), групи забезпечення, випускові кафедри.

3 рівень: рівень ННІ БіЕМ: Рада із забезпечення якості, що відповідає за розгляд, оновлення та вдосконалення ОП, що реалізуються в інституті. З 09.09.2021 функціонує Рада із забезпечення якості ННЦ ПКВК.

4 та 5 рівні: загальноуніверситетські. 4 рівень включає спеціально створені підрозділи, до виключної компетенції яких відносяться процеси ВСЗЯ (Рада із забезпечення якості вищої освіти університету та Центр забезпечення якості вищої освіти); 5 рівень - органи загального управління, частина функцій яких, пов'язана з процесами ВСЗЯ (Наглядова, Вчена ради та ректор).

У процесах, пов'язаних з функціонуванням ВСЗЯ, беруть участь органи студентського самоврядування та Студентська агенція співдії якості освіти. У ВСЗЯ також беруть участь загальноуніверситетські служби і відділи. Розподіл функціональних обов'язків, повноважень та прав усіх цих підрозділів викладений у відповідних локальних нормативних актах (<https://normative.sumdu.edu.ua/>), розміщених на сайті СумДУ.

9. Прозорість і публічність

Якими документами ЗВО регулюється права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу? Яким чином забезпечується їх доступність для учасників освітнього процесу?

Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу регулюються Положенням про організацію освітнього процесу в СумДУ (<http://surl.li/fezf>) та Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в СумДУ (<http://surl.li/gauee>). Кодексом академічної доброчесності <http://surl.li/anus>, Кодексом корпоративної культури <http://surl.li/gcnle>, Статутом (<http://surl.li/genef> та іншими нормативними актами, які розміщені в розділі «Реєстр основної нормативної бази СумДУ» (<https://normative.sumdu.edu.ua>) на сайті університету і є загальнодоступними. Також в СумДУ для інформування здобувачів та співробітників про введення і дію, зміну, відміну нормативних актів тощо використовується система електронних особистих кабінетів.

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про оприлюднення на офіційному веб-сайті ЗВО відповідного проекту з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін (стейкхолдерів). Адреса веб-сторінки

Відповідно до термінів перегляду та оновлення ОП з метою отримання пропозицій чи зауважень від стейкхолдерів в СумДУ існує практика оприлюднення проектів ОП для обговорення не пізніше ніж за місяць до затвердження на офіційному веб-сайті у Каталозі освітніх програм як проекти до обговорення. Проект ОНП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» на 2022 рік було оприлюднено для широкого обговорення у період з 23.07.22 р. по 23.08.2022 р. за посиланням: <https://op.sumdu.edu.ua/#/programm/1791>. Обговорення проекту ОНП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» на 2023 рік відбувалося з 20.01.2023 р. по 21.02.2023 р. за посиланням <https://op.sumdu.edu.ua/#/programm/2464>. Пропозиції щодо обговорення ОП всіма стейкхолдерами можуть надаватись на поштову скриньку info@job.sumdu.edu.ua та за допомогою онлайн-форми в каталозі курсів. За результатами обговорення ОП формується узагальнена таблиця-звіт щодо врахування побажань стейкхолдерів, оприлюднена на сайті кафедри (<http://surl.li/icwbo>, <http://surl.li/icwbu>).

Наведіть посилання на оприлюднену у відкритому доступі в мережі Інтернет інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти)

СумДУ своєчасно оприлюднює на своєму веб-сайті в Каталозі освітніх програм у вільному доступі інформацію про всі ОП, що реалізуються в університеті, для інформування всіх зацікавлених сторін. Інформація щодо ОНП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» 2022 р.п. розміщена у вільному доступі за адресою: <https://op.sumdu.edu.ua/#/programm/2335>, а ОНП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» 2023 р.п. за адресою: <https://op.sumdu.edu.ua/#/programm/2493>.

10. Навчання через дослідження

Продемонструйте, що зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів)

ОНП за змістом і обсягом відповідає порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (surl.li/gauhq), науковим інтересам аспірантів та має всі компоненти для повноцінної підготовки до дослідницької та викладацької діяльності, які формують необхідні компетентності. На формування системи знань, умінь та навичок необхідних для самостійного виконання наукових досліджень та викладацької діяльності (організації і проведення навчальних занять, підготовки наукових статей) спрямовані ОК3, ОК4, ОК6; на забезпечення ефективного функціонування в академічному та професійному середовищах – ОК2 та ОК7, які вчать презентувати результати досліджень українською та іноземною мовами, а також коректно використовувати їх у процесі викладання. ОК5 спрямована на формування навичок реалізації наукових проектів. Наукові інтереси аспірантів забезпечені ОК8-9, які формують підґрунтя для набуття фахових компетентностей та враховують здобутки наукових шкіл ННІ БіЕМ (surl.li/bidww). При формуванні індивідуальної освітньої траєкторії враховується тематика наукових досліджень аспірантів. З цією ж метою здобувач має можливість вибору дисциплін з інших рівнів та ОП. Щорічно відбувається моніторинг якості ОНП, зокрема під час анкетування аспірантів. Відповідно приймаються рішення РПГ щодо перегляду та вдосконалення ОНП. Проведене опитування аспірантів свідчить, що переважна більшість респондентів вважають, що зміст ОНП відповідає їх науковим інтересам (<http://surl.li/kkpsf>).

Опишіть, яким чином зміст освітньо-наукової програми забезпечує повноцінну підготовку здобувачів вищої освіти до дослідницької діяльності за спеціальністю та/або галуззю

Набуття навичок дослідницької діяльності з урахуванням специфіки наукового дослідження забезпечується такими обов'язковими компонентами циклу фахової підготовки: компетентності із загальнонаукового (філософського) світогляду (ОК1, ОК3); комунікаційні навички щодо обговорення результатів наукової діяльності українською й іноземними мовами, продукування структурованих академічних текстів – ОК2, ОК7; навички виконання оригінальних досліджень (ОК3, ОК6). Поглиблюють дослідницьку підготовку дисципліни вільного вибору, які аспірант обирає, виходячи з напрямку власного наукового дослідження. Кожна складова ОП підготовки доктора філософії сприяє набуттю загальних і фахових компетентностей, програмних результатів, необхідних і достатніх для

повноцінної підготовки до проведення досліджень за спеціальністю. Здобувачі, які брали участь в опитуванні, зазначили, що зміст ОНП в повній мірі забезпечує підготовку до дослідницької діяльності (<http://surl.li/kkpsf>). У рамках ОК3 аспіранти готують індивідуальний дослідницький проєкт, ОК5 – розробляють індивідуальну дослідницьку пропозицію, ОК6 – готують фахову статтю, ОК8 – виконують пошуково-дослідне завдання. Аспіранти навчаються розуміти тексти академічного та професійного змісту; брати участь у розширених дискусіях та дебатах на професійні теми; робити чіткі структуровані повідомлення та презентації. Загальний обсяг кредитів та спектр ОК є достатніми для формування базових дослідницьких навичок у здобувачів та забезпечення відповідних ПРН.

Опишіть, яким чином зміст освітньо-наукової програми забезпечує повноцінну підготовку здобувачів вищої освіти до викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

Згідно з Постановою КМУ (<http://surl.li/gauhq>) ОНП передбачає педагогічну складову для того, щоб аспірант міг оволодіти методологією педагогічної діяльності. Підготовку здобувачів вищої освіти до викладацької діяльності у СумДУ за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність забезпечують наступні обов'язкові компоненти ОНП: ОК4 «Інноваційна педагогічна діяльність» (формує ПРН2, ПРН11, ПРН12), ОК10 «Педагогічна практика за професійним спрямуванням» (формує ПРН2, ПРН6, ПРН11, ПРН12). Ці дисципліни формують у здобувача навички застосування інноваційних педагогічних технологій, формулювання змісту, очікуваних результатів навчання та самонавчання, форм контролю, несення відповідальності за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності. Обсяг виділених для вивчення цих дисциплін кредитів є достатнім для повноцінної підготовки здобувачів до викладацької діяльності у ЗВО. ОК4 передбачає вивчення сучасних тенденцій вищої освіти та кращого досвіду викладачів щодо педагогічних інновацій. Конкурс «Педагогічні інновації» сприяє поширенню досвіду напрацювань серед НПП СумДУ та аспірантів за різними ОНП. Педагогічна практика за професійним спрямуванням (ОК10), передбачена навчальним планом, забезпечує набуття здобувачами навичок щодо викладання дисциплін у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності. У рамках практики аспіранти беруть участь в освітньому процесі як помічник викладача.

Продемонструйте дотичність тем наукових досліджень аспірантів (ад'юнктів) напрямом досліджень наукових керівників

На етапі подачі документів на вступ до аспірантури здобувачі подають до ННЦ ПКВК письмову дослідницьку пропозицію та тематику своїх перспективних досліджень, на основі яких відбувається рекомендація та відбір потенційних наукових керівників. Тематику аспірантів проходять обов'язкове обговорення та затвердження на засіданнях кафедр (за присутності наукового керівника та здобувача), вчених рад інститутів та затверджуються Вченою радою університету. Тематика дисертаційних досліджень аспірантів в повній мірі корелює із інтересам їх керівників, відповідає діючим науково-дослідним роботам кафедр, що забезпечує тематичну дотичність та спадкоємність наукових здобутків в рамках існуючих наукових шкіл. Із аспірантами працюють визнані науковці, експерти в галузі підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, які мають досвід керування науковими проєктами, активні в оприлюдненні результатів (за БД Scopus: Мельник Л. Г. має 34 публікації, h=13; Самусевич Я. В. – 15 публікацій, h=11), пройшли стажування в університетах Європи (Університет Нового Південного Вельса, м. Сідней, Австралія (Мельник Л. Г.), Університет м. Ліверпуль, Великобританія (Самусевич Я.В.)). Відповідність тем дисертаційних досліджень аспірантів науковим інтересам і публікаціям їх наукових керівників можна переглянути за посиланням (<http://surl.li/icvzo>).

Опишіть з посиланням на конкретні приклади, як ЗВО організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень аспірантів (ад'юнктів)

Аспіранти мають можливість представити результати своїх досліджень у наукових виданнях ННІ БіЕМ (1 включено до категорії «А» (<http://surl.li/bhanko>) та 6 – до категорії «Б» (<http://surl.li/bhmkq>, <http://surl.li/bdnxf>, <http://surl.li/gdwim>), розміщувати свої публікації в репозитарії СумДУ <https://essuir.sumdu.edu.ua/>. Щороку в ННІ БіЕМ проводиться більше 10 міжнародних конференцій (<http://surl.li/bdnwj>), з них 2 – на випусковій кафедрі («Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи» (<http://surl.li/belmh>) та «Цифрові трансформації та інноваційні технології в економіці: виклики, реалії, стратегії» (<http://surl.li/kwcjpp>)). Аспіранти мають можливість здійснювати апробацію результатів своїх досліджень за межами СумДУ з фінансуванням відрядження за рахунок: 1) субрахунків кафедр та інститутів; 2) коштів, які передбачені кошторисами держбюджетних НДР (у разі, якщо аспіранти є виконавцями відповідних НДР з оплатою праці). Здобувачі мають онлайн-доступ до наукової літератури за спеціальністю та світових інфоресурсів. Увійшовши до групи «А» за результатами держатестації ЗВО щодо провадження наукової діяльності в напрямку «Суспільні науки» СумДУ через базове фінансування наукової діяльності розширює можливості матеріально-технічної бази ННІ БіЕМ, зокрема шляхом дооснащення Лабораторії поведінкової та експериментальної економіки унікальним для України обладнанням (<http://surl.li/fhqlj>).

Проаналізуйте, як ЗВО забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, наведіть конкретні проєкти та заходи

У СумДУ створено сприятливі умови для забезпечення можливостей для реалізації права здобувачів на міжнародну академічну мобільність: нормативна база (Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти (<http://surl.li/ffmg>), двосторонні договори з закордонними ЗВО surl.li/gcvwa, міжнародні грантові проєкти surl.li/gcvwn). Згідно опитування (<http://surl.li/kkpsf>) 80% респондентів відмітили, що у СумДУ забезпечуються можливості їх залучення до міжнародної академічної спільноти, 80% – висловили достатню задоволеність

можливостями академічної мобільності і користуються ними. ННІ БіЕМ має понад 60 міжнародних партнерів за формалізованими угодами, випускова кафедра – 9 (<http://surl.li/kgvlj>). Здобувачі мають можливість долучитися до програм міжнародної академічності мобільності, які виконуються у СумДУ. Так, здобувачки Єременко А.Ю та Кулик А.К. пройшли наукове стажування в Сілезійському технологічному університеті, Польша), приймали участь в Міжнародній літній школі Жана Моне * Competences for Successful Employment In EU Companies and Organizations). У СумДУ існує система стимулювання за публікації у наукометричних виданнях surl.li/gcwmj. Аспіранти долучаються до відкритих лекцій, презентацій провідних зарубіжних вчених та міжнародних заходів у СумДУ.

Опишіть участь наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

Наукові керівники аспірантів беруть участь в дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та впроваджуються у звітах науково-дослідних робіт, як керівники, відповідальні виконавці та власне виконавці (<http://surl.li/belot>). У 2020-2023 рр. на кафедрах ННІ БіЕМ виконувалися 8 проектів Національного фонду досліджень України (<http://surl.li/bekab>) (№2020.01/0135, керівник Сотник І., №2020.02/0231, керівник Пімоненко Т. В., №22/0183 керівник Карінцева О.). Наукові керівники є керівниками та виконавцями держбюджетних НДР молодих вчених (<http://surl.li/flmdq>) (2022-2024 рр., №0122U000777, кер. Самусевич Я.; 2022-2024 рр., № 0122U000780, кер. Сагер Л.) та основного конкурсу (<http://surl.li/flmgh>) (2022-2024 рр., № 0122U000774, кер. Захаркіна Л.; 2022-2024 рр., №0122U000772, виконавець Самойлікова А.) з керівники були керівниками та виконавцями госпдоговірних НДР (№ 53.18-2020.СП/04-01 керівник О. Захаркін, № 53.17-01.18СП виконавець Я.В. Самусевич, № 53.18-2020.СП/04 керівник Захаркіна Л. С.), з – керівниками тем другої половини дня (Гриценко Л.Л., Захаркін О., Похилько С.). Щорічно науковими керівниками, в тому числі у співавторстві з міжнародними партнерами та аспірантами, публікуються результати, отримані при виконанні дослідницьких проектів, у періодичних виданнях, індексованих БД Scopus та WoS, в т.ч. першого та другого кварталів.

Опишіть чинні практики дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів)

Практики дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності керівників та аспірантів регламентуються нормативною базою, зазначеною у підкритерії 5.4 звіту із самооцінювання. Рішенням Наукової ради (<http://surl.li/rhvn>) затверджено перелік заходів з розвитку дослідницької доброчесності як частини системи забезпечення якості наукової діяльності. Моніторинг дотримання аспірантами норм академічної доброчесності здійснюється науковими керівниками впродовж усього періоду їх навчання. Обов'язковим етапом процедури подання дисертації до розгляду є безоплатна її перевірка системою StrikePlagiarism (<http://surl.li/plaq>). Моніторинг наукової діяльності наукових керівників та аспірантів в частині відсутності фактів академічного плагіату у наукових роботах також відбувається редакційними колегами наукових журналів СумДУ або редакційними колегами інших наукових видань (залежно від місця подання рукопису наукової статті), організаційними комітетами конференцій тощо. При виконанні науково-дослідних робіт перевіряються заключні звіти за результатами виконання НДР. Для аспірантів у каталозі вибіркових дисциплін передбачено дисципліну «Дослідницька доброчесність». В академічному середовищі СумДУ постійно проводяться заходи популяризації доброчесності та профілактики недоброчесності, деталізовані у розділі 5 відомостей про самооцінювання.

Продемонструйте, що ЗВО вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

У разі встановлення фактів порушення академічної доброчесності особами з числа НПП СумДУ, справа розглядається університетською комісією з етики та управління конфліктами з рекомендацією щодо припинення можливості здійснення наукового керівництва, а також притягнення до інших видів відповідальності згідно з чинною університетською та національною нормативними базами. Відповідальність НПП СумДУ за порушення академічної доброчесності визначена нормативною базою університету, зокрема «Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у СумДУ» (<http://surl.li/ffat>) та іншими (<http://surl.li/rimb>). У рамках освітньої програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» відсутні випадки порушення науковими керівниками аспірантів академічної доброчесності.

11. Перспективи подальшого розвитку ОП

Якими загалом є сильні та слабкі сторони ОП?

На підставі проведеного самооцінювання ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» доцільно виокремити такі сильні сторони та кращі практики:

- при проектуванні та реалізації ОП враховано сучасні тенденції та глобальні тренди розвитку підприємництва; використано найкращі практики реалізації аналогічних ОП у вітчизняних та закордонних ЗВО; враховано думку різних груп стейкхолдерів (роботодавців, здобувачів, менеджменту СумДУ) через проведення громадського обговорення, участі в засіданнях ЕРР та РПП;
- здобувачі ОП мають широкі можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії з урахуванням дослідницьких інтересів, з правом вибору форм навчання, участі у програмах внутрішньої та міжнародної мобільності, визнання окремих результатів навчання за підсумками неформальної освіти тощо;
- викладачі, задіяні до навчального процесу на ОП використовують як традиційні (інтерактивні лекції, лекції-

дискусії, проблемні лекції), так і інноваційні методи навчання і викладання (навчальні дискусія/дебати з елементами мозкового штурму, проектне навчання, творчий метод, метод ілюстрацій тощо);

- за освітніми компонентами ОНП реалізована чітка, прозора та зрозуміла система проведення контрольних заходів, оприлюднена в силабусах та робочих регламентах, при цьому активно здійснюється популяризація та дотримання норм академічної та дослідницької доброчесності;
- ОНП має висококваліфікований кадровий потенціал, рівень професіоналізму якого підтверджено членством у відповідних професійних Асоціаціях (Артюхов А.Є., Замора О.М. Ляшенко І.В.), редколегіях наукових журналів, що індексуються наукометричними базами Scopus, Web of Science Core Collection (Кубатко О.В., Пластун О.Л.). Академічна та наукова кваліфікація викладачів та наукових керівників підтверджена відповідними публікаціями, показниками наукової і професійної діяльності, високими індексами цитування (Артюхов А.Є. h=19, Кубатко О.В. h=16, Пластун О.Л. h=13);
- ОНП має потужні фінансові, матеріально-технічні та бібліотечно-інформаційні ресурси реалізації, які використовують найновіші досягнення сучасних цифрових інформаційних технологій, що дозволяє значно підвищити ефективність діяльності НПП та навчання здобувачів (функціонування електронних особистих кабінетів, власних освітніх он-лайн платформ та сервісів (Lectur.ED, MIX));
- забезпеченню якісного рівня реалізації ОПН сприяє дієва п'ятирівнева система внутрішнього забезпечення якості освітнього процесу та максимальна транспарентність реалізації ОНП, доступність інформації через веб-сайти СумДУ, ННІ БіЕМ, ННЦ ПКВК та випускової кафедри;

Водночас варто відзначити певні слабкі сторони:

- недостатнє залучення до співпраці гостей професорів: іноземних та українських;
- недостатня публікаційна активність аспірантів у наукових журналах, що індексуються у наукометричних базах Scopus та Web of Science, в той час як у керівників аспірантів та НПП цей показник досить високий.

Якими є перспективи розвитку ОП упродовж найближчих 3 років? Які конкретні заходи ЗВО планує здійснити задля реалізації цих перспектив?

З метою подальшого розвитку ОНП впродовж найближчих трьох років планується:

- переглянути ОНП та навчальні плани з метою перерозподілу освітніх компонентів в бік збільшення обсягів навчальних кредитів за дисциплінами професійної підготовки;
- удосконалити можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема оновлювати каталоги вибіркових дисциплін фахової підготовки для максимального врахування тематики дисертаційних робіт аспірантів та підвищення здатності до працевлаштування на сучасному ринку праці.
- розвивати співпрацю з університетами, науковими центрами та інститутами з різних країн з метою сприяння обміну ідеями, знаннями та дослідниками. Це може бути реалізовано через партнерства, спільні дослідницькі проекти, обмін викладачами та аспірантами тощо;
- залучати іноземних вчених до керівництва дисертаційними роботами з метою забезпечення різноманітності підходів та експертизи в дослідницьких проектах;
- сприяти публікаційній активності аспірантів у наукових журналах, що індексуються у базах даних Scopus та Web of Science, що допоможе поширити їхні дослідження та забезпечити їхню відомість на міжнародній арені;
- залучати викладачів та науковців із закордонних університетів для проведення лекцій, семінарів та майстер-класів що сприятиме обміну досвідом та знаннями.

Запевнення

Запевняємо, що уся інформація, наведена у відомостях та доданих до них матеріалах, є достовірною.

Гарантуємо, що ЗВО за запитом експертної групи надасть будь-які документи та додаткову інформацію, яка стосується освітньої програми та/або освітньої діяльності за цією освітньою програмою.

Надаємо згоду на опрацювання та оприлюднення цих відомостей про самооцінювання та усіх доданих до них матеріалів у повному обсязі у відкритому доступі.

Додатки:

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

Шляхом підписання цього документа запевняю, що я належним чином уповноважений на здійснення такої дії від імені закладу вищої освіти та за потреби надам документ, який посвідчує ці повноваження.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом/кваліфікованою електронною печаткою.

Інформація про КЕП

ПІБ: Карпуша Василь Данилович

Дата: 13.09.2023 р.

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Назва освітнього компонента	Вид компонента	Силабус або інші навчально-методичні матеріали		Якщо освітній компонент потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, наведіть відомості щодо нього*
		Назва файла	Хеш файла	
Філософія науки	навчальна дисципліна	<i>ОК 1 Силабус Філософія науки.pdf</i>	0700eFsRa/EmPgl6cMxVz8GbPjk5uhi2O12sQewewMo=	Інформаційно-комунікаційні системи Бібліотечні фонди Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо).
Культура наукової української мови	навчальна дисципліна	<i>ОК 2 Силабус Культура наукової української мови.pdf</i>	cd0JESFoWSwVfhsmeTUEaNQ54ocz9XQwoOyDinufcvo=	Бібліотечні фонди, а також технології онлайн-навчання; Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі, зокрема технології для онлайн-навчання; Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо), а також технології онлайн-навчання; Онлайн-генератори покликань; Онлайн-редактори текстів.
Методологія та методи наукових досліджень	навчальна дисципліна	<i>ОК 3 Силабус Методологія та методи наукових досліджень.pdf</i>	2gWY7vfW4ipIkir3xXBot5QQyFBVh9Dy9TUm6D34o2I=	Інформаційно-комунікаційні системи; Бібліотечні фонди; Графічні засоби; Прикладне програмне забезпечення (перелік конкретизується викладачем) Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, Інтернет-опитування тощо та ін.) Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі
Інноваційна педагогічна діяльність	навчальна дисципліна	<i>ОК 4 Силабус Інноваційна педагогічна діяльність.pdf</i>	WChHDvsmomXbseZBfyj3sl3SYvcVQEWXO1D79U/eEkg=	Інформаційно-комунікаційні системи; Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі; Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо); Технології для проведення онлайн-конференцій.
Управління науковими проєктами	навчальна дисципліна	<i>ОК 5 Силабус Управління науковими проєктами.pdf</i>	cqozGtymhngtPtaWH5b5sqV1+gC9A9XvUk+zgGYtnEo=	Інформаційно-комунікаційні системи; Бібліотечні фонди; Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, Інтернет-опитування, для створення презентацій, програми для аналізу статистичних даних, цитування та ін.); Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі; Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо).

Методика підготовки наукових праць	навчальна дисципліна	ОК 6 Силабус_Методика підготовки наукових праць.pdf	Kra+mcJgI7AHgkm KmvDzUkeYDG15gsz gwj+ZUnrzkvM=	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо); Пакет хмарних сервісів Google Workspace; Бібліотечні фонди; Інформаційно-комунікаційні системи; Програмне забезпечення для підтримки дистанційного навчання.
Англійська мова академічного спрямування	навчальна дисципліна	ОК 7 Силабус_Англійська мова академічного спрямування.pdf	tBXr3LmCdwFZkaN VlcWyWihVoPQZ2eJ DlvKcELzPk1U=	Інформаційно-комунікаційні системи; Бібліотечні фонди; Технічні засоби (звуко- і відеозаписи); Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна апаратура; Власні мобільні пристрої.
Управління підприємницькими проєктами	навчальна дисципліна	ОК 8 Силабус_Управління підприємницькими проєктами.pdf	BEDtLYjwMvGS/fgq hiN+hLS3TurfWW2 E/BtkyindKk=	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо); Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі; Бібліотечні фонди; Програмне забезпечення для підтримки дистанційного навчання
Сучасні тренди біржової торгівлі та Інтернет-трейдингу	навчальна дисципліна	ОК 9 Силабус_Сучасні тренди біржової торгівлі.pdf	O4u2KuJrNYRQ3x2 OxUF+4w9gKwm793 5UkvKUNrTTRPQ=	Інформаційно-комунікаційні системи; Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі; Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо); Програмне забезпечення для підтримки дистанційного навчання.
Педагогічна практика за професійним спрямуванням	практика	ОК 10 Силабус_Педагогічна практика за професійним спрямуванням.pdf	INQTiNSL6H1fv2Qk olq9VvB15Nma7C34 UcmZ/jrpMQ=	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо); Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі; Мобільні пристрої; Платформа СумДУ https://mix.sumdu.edu.ua .

* наводяться відомості, як мінімум, щодо наявності відповідного матеріально-технічного забезпечення, його достатності для реалізації ОП; для обладнання/устаткування – також кількість, рік введення в експлуатацію, рік останнього ремонту; для програмного забезпечення – також кількість ліцензій та версія програмного забезпечення

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

ІД викладача	ПІБ	Посада	Структурний підрозділ	Кваліфікація викладача	Стаж	Навчальні дисципліни, що їх викладає викладач на ОП	Обґрунтування
14724	Гриценко Лариса Леонідівна	завідувач кафедри, Основне	Навчально-науковий інститут	Диплом спеціаліста, Сумський	15	Управління підприємницькими проєктами	1. Захист дисертаційних робіт: 1.1. Захист

		місце роботи	бізнесу, економіки та менеджменту	державний університет, рік закінчення: 1998, спеціальність: 050104 Фінанси і кредит, Диплом магістра, Державний вищий навчальний заклад "Українська академія банківської справи Національного банку України", рік закінчення: 2009, спеціальність: 050104 Фінанси, Диплом доктора наук ДД 002206, виданий 04.07.2013, Диплом кандидата наук ДК 036216, виданий 12.10.2006, Атестат доцента 12ДЦ 032225, виданий 26.09.2012, Атестат професора АП 000558, виданий 23.10.2018		дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.02.02 – економіка та управління науково-технічним прогресом на тему «Інвестиційне проектування в системі управління науково-технічним розвитком», 2006 р. 1.2. Захист дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством на тему «Розвиток інвестиційної політики на засадах взаємодії держави та бізнесу: методологія і практика», 2013 р. 2. Підвищення кваліфікації: 2.1. The European Regional Development Fund, certificate, Entrepreneurship program «Business incubator», March 2023, 1 кредит ЄКТС / 30 годин. 2.2. Сумський державний університет, свідоцтво про підвищення кваліфікації СН № 05408289/2204-21, «Корпоративні фінанси», від 18.06.2021 р. 6 кредитів ЄКТС / 180 годин. 2.3. Центр Інформаційної підтримки бізнесу, сертифікат, тренінг «Бізнес-процеси: від формалізації до оптимізації», 28-29.04.2020 р., 16 годин. 3. Наявність публікацій за профілем дисципліни: 3.1. Hrytsenko, L., Zakharkina, L., Zakharkin, O., Novikov, V., Hedegaard, M. (2023) The Influence of Information Transparency on the Value Indicators of Securities during the Crisis, Taking into Account the Time Horizon of Investment. Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice, Volume 2 (49). P.88-98. https://doi.org/10.55643/fcaptp.2.49.2023.4011
--	--	--------------	-----------------------------------	---	--	---

3.2. Boiarko, I., Hrytsenko, L., Tverezovska, O., Saltykova, H., Kyrychenko, K. (2023) War Impact on the Market Value of the Industrial Complex Enterprises of Ukraine. Investment Management and Financial Innovations, 20(1). P.328-341. [http://dx.doi.org/10.21511/imfi.20\(1\).2023.28](http://dx.doi.org/10.21511/imfi.20(1).2023.28)

3.3. Tverezovska, O., Hrytsenko, L. (2022) The Role of Green Project Financing in the Economic Development of Ukraine. Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice, Volume 6 (47). P.124-138. <https://doi.org/10.55643/fcaptop.6.47.2022.3933>

3.4. Hrytsenko, L. L., Zakharkina, L. S., Zakharkin, O. O., Novikov, V. M., Chukhno, R. Yu. (2022) The Impact of Digital Transformations on the Transparency of Financial-Economic Relations and Financial Security of Ukraine. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice, Vol. 3, № 44. P.165-175. <https://doi.org/10.55643/fcaptop.3.44.2022.3767>

3.5. Hrytsenko, L., Boirko, I., Tverezovska, O., Poloy, J., Miskiewicz, R. (2021) Risk-management of public-private partnership innovation projects. Marketing and Innovations, Issue 2. P.155-165. <https://doi.org/10.21272/mmi.2021.2-13>

3.6. Boiarko I., Hrytsenko L. (2020) The empirical evaluation of the usefulness of accounting and financial information for strategic management of enterprises in Ukraine // Financial and credit activity: problems of theory and practice, Vol. 3(34). P.111-117. <https://doi.org/10.18371/fcaptop.v3i34.215423>

3.7. Tymoshyk Daria D., Hrytsenko Larysa L., Kovalev Yaroslav S. (2020) Small and Medium

Entrepreneurship: Ukrainian and World Experience // International Scientific Journal "Mechanism of Economic Regulation", № 2. P.86-95. <https://doi.org/10.21272/mer.2019.84.03>

3.8. Hrytsenko L., Boiarko I., Ryabenkov O., Didenko O. (2019) Assessment of the Value Loss Risk in Response to the Enterprise's Innovative Transformations // Marketing and Management of Innovations, Issue 1. P.229-237. <https://doi.org/10.21272/mmi.2019.1-19>

5. Інформація про досвід практичної роботи:

5.1. Начальник відділу бюджетування планово-економічного управління АТ «Сумське НВО», АТ «СМНВО-Інжиніринг» (за сумісництвом).

6. Інформація про керівництво (консультування) дисертації на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – Економіка та управління національним господарством – Шевченко Ганна Миколаївна, тема «Методологія прогнозування зрівноваженого розвитку рекреації в системі управління національною економікою», 2017 р., ДД 007173 від 12.12.2017, Атестаційна колегія МОН України.

7. Участь в атестації наукових кадрів як члена постійної спеціалізованої вченої ради:

7.1. Член постійної спеціалізованої вченої ради Д 55.051.01 та спеціалізованої вченої ради Д 55.051.06 Сумського державного університету з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) економічних наук.

8. Член редакційної колегії:

8.1. Збірника наукових

						<p>праць «Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики», Україна (Scopus, Web of Science).</p> <p>9. Участь у міжнародних наукових та освітніх проєктах:</p> <p>9.1. Міжнародна літня школа «Fake News, Fake Science and Critical Thinking: What should I believe?», July 2022, University of Liverpool, Ліверпуль, Велика Британія, сертифікат.</p> <p>9.2. Міжнародне науково-освітнє стажування «European grants and projects: experience of Poland», 16.06-12.09.2021, Центр досліджень і розвитку соціальних інновацій Академії Ігнатіанум в Кракові, сертифікат.</p> <p>9.3. Серія віртуальної мобільності в рамках проєкту розвитку «Strengthening scientific capacities and cooperation of Ukrainian universities in AgriSciences», December 2020, Czech University of Life Sciences Prague, організатор Czech republic development cooperation, Чеська Республіка, сертифікати.</p> <p>9.4. Серія віртуальної мобільності в рамках проєкту розвитку «Interuniversity cooperation as a tool for enhancement of quality of selected universities in Ukraine», November-December 2020, Czech University of Life Sciences Prague, організатор Czech republic development cooperation, Чеська Республіка, сертифікати.</p> <p>10. Сертифікат з англійської мови: Certificate of Attainment in Modern Languages – ECL, English, Level B2, 2016 р.</p>	
205557	Артюхов Артем Євгенович	доцент, Основне місце роботи	Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту	Диплом магістра, Сумський державний університет, рік закінчення: 2005, спеціальність: 090220 Обладнання хімічних	15	Методологія та методи наукових досліджень	Має атестат старшого наукового співробітника (старшого дослідника) АС 000169, виданий 23.04.2019 Наукові публікації: 1. Didenko I., Valaskova K., Artyukhov A., Lyeonov S., Vasa L. Quality of

виробництв і підприємств будівельних матеріалів, Диплом кандидата наук ДК 053917, виданий 27.05.2009, Агестат доцента 12/ДЦ 034012, виданий 25.01.2013, Агестат старшого наукового співробітника (старшого дослідника) АС 000169, виданий 23.04.2019

scientific activity as a determinant of socio-economic development. *Economics and Sociology*, 2022, 15(3), pp. 301–318. <https://doi.org/10.14254/2071-789X.2022/15-3/17>

2. Artyukhov A, Volk I, Surowiec A, Skrzypek-Ahmed S, Bliumska-Danko K, Dluhopolskyi O, Shablustyi V. Quality of Education and Science in the Context of Sustainable Development Goals—From Millennium Goals to Agenda 2030: Factors of Innovation Activity and Socio-Economic Impact. *Sustainability*. 2022; 14(18):11468. <https://doi.org/10.3390/su141811468>

3. Artyukhov A., Omelyanenko V., Prokopenko O. University Technology Transfer Network Structure Development: Education and Research Quality Issues. - *TEM Journal*, 2021, 10(2), pp. 607–619. https://www.temjournal.com/content/102/TEMJournalMay2021_607_619.pdf.

4. Artyukhov A., Volk I., Vasylieva T., Lyeonov S. The role of the university in achieving SDGs 4 and 7: a Ukrainian case/ *E3S Web of Conferences* 250, 04006, 2021 https://www.e3s-conferences.org/articles/e3sconf/pdf/2021/26/e3sconf_tresp2021_04006.pdf.

5. Artem Artyukhov, Vitaliy Omelyanenko. Methodical Aspects of Innovation Cooperation Processes Educations and R&D Effects Estimations / 2021 11th International Conference Advanced Computer Information Technologies. – P. 250-253. <https://ieeexplore.ieee.org/document/9548433>.

Навчально-методична література:

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених/ Н. Сорокіна, А. Артюхов, І. Дегтярьова // Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. – 170 с.

						<p>2. МВОК "Академічна доброчесність: цінності, виклики, успішні історії" https://examenarium.sumdu.edu.ua/free_study/join/167</p> <p>3. Artyukhov A.E., Artyukhova N.O. Methodological instructions for study of discipline "Organization of scientific activity" for the students of master study. – Sumy: Sumy State University, 2020. – 72 p.</p> <p>Участь у наукових проєктах:</p> <p>1.«OPTIMA - Open Practices, Transparency and Integrity for Modern Academia» (618940-EPP-1-2020-1-UA-EPPKA2-CBHE-JP)</p> <p>2.«AICE - With Academic integrity to EU values: step by step to common Europe» (ERASMUS-JMO-2021-HEI-TCH-RSCH-101048055)</p> <p>3.«OSEE - Open Science and Education in Europe: success stories for Ukrainian academia» (ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH-101085198)</p> <p>Член редакційної колегії журналу Business Ethics and Leadership https://armgpublishing.com/ua/uajournals/ua-bel/#editorial-board</p> <p>Діяльність у професійних та громадських об'єднаннях:</p> <p>Член Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, розпорядження КМУ від 02 грудня 2021 р. № 1586-р</p> <p>Сертифікат з англійської мови (на рівні не нижче B2) видано закладом: ECL Exam Centr "Universal Test", Рік закінчення: 2020</p>	
161292	Ярова Алла Григорівна	доцент, Основне місце роботи	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій	Диплом спеціаліста, Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка, рік закінчення: 1994, спеціальність: українська мова й література та іноземна мова, Диплом	25	Культура наукової української мови	Кандидат філологічних наук за спеціальністю 10.02.01 - Українська мова, тема дисертації «Дієслівна синоніміка художніх творів Івана Багряного». Підвищення кваліфікації 1.Підвищення кваліфікації за тематичним напрямом "Журналістика та філологія", Сумський

кандидата наук
ДК 017331,
виданий
15.01.2003,
Атестат
доцента ДЦ
010987,
виданий
21.04.2005

державний
університет. Свідоцтво
СН №
05408288/1802-22 від
17.10.2022.
2.Програма
міжнародного
наукового стажування
«The media and the
culture in the European
and global context» з 15
березня до 30 червня
2022 року (Глівіце,
Польща).
3.Академічна
мобільність «Media in
a European and Global
Context», квітень–
травень 2022 року
(Майнц, Німеччина).
4. Запрошений
дослідник Hochschule
der Medien (Stuttgart,
Germany), 2022 - 2023.
5.International
Historical Biographical
Institute (Dubai-
NewYork-Rome-
Jerusalem-Beijing) за
міжнародна програма
наукового стажування
“Видатні особистості:
вивчення досвіду та
професійних
досягнень для
формування успішної
особистості та
трансформації
оточуючого світу”,
сертифікат № 1110 від
16 .08.2021 р.
6. Кваліфікація
«International lector
and senior researcher»
(сертифікат
International Historical
Biographical Institute
1110 від 16 серпня
2021).

Наукові публікації:
1.Риторичний
потенціал порядку
слів у текстах
українськомовних та
англомовних
новинних
повідомлень.
Закарпатські
філологічні студії.
27.2023. С. 199-203.
2.Maksiuta, M.,
Shtepenko, O.,
Patlaichuk, O., Skliar,
I., Yarova, A., & Stupak,
O. (2022). Man, Poetry
and Nature in the Work
of A.Yu. Krymsky:
Actuality of
Postmodern
Communications.
Postmodern Openings,
13(1 Sup1), 229-246.
<https://doi.org/10.18666/2/po/13.1Sup1/424>
(Web of Science).
3. Shaumian, O.,
Ternavska, T.,
Viktorova, L., Yarova,
A., Obukh, L., &
Serhiieva, A. (2022).

Verbal Representations of Motivational Attitudes of Education Managers in the Post-Information Society. Postmodern Openings, 13(2), 51-76. <https://doi.org/10.18662/po/13.2/443> (Web of Science).

4. Ярова А.Г. Науковий дискурс Стефана Таранушенка (на матеріалі текстів харківського періоду). Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Філологія.

Журналістика. Т. 32 (71). 4. 2021. С. 57–65.

5. Ярова А.Г. Українська наукова мова: на шляху до «суспільства знань». Philological Sciences, Intercultural Communication And Translation Studies: An Experience And Challenges. Volume 1. Czestohova. 2021. С. 84–91.

Навчально-методичні праці
Від звука до тексту: Аналіз мовних одиниць різних рівнів: навчальний посібник для студентів філологічних факультетів/ за ред. А. А. Силки. Суми: Університетська книга. 2019. 348 с.

Експерт
Національної комісії з питань стандартів державної мови.
Член робочої групи з напрацювання рекомендацій щодо приведення назв сіл, селищ, міст у відповідність до стандартів державної мови Національної комісії зі стандартів державної мови.
Наукові проекти:
Відповідальний виконавець за темою «Номінативна та ідентифікаційна функції державної мови як механізм розвитку людини й нації в аспекті протидії маніпулятивним впливам» (базове фінансування науки, 2021 рік, договір № БФ/23-2021).
Діяльність у професійних та громадських

						об'єднаннях: 1 Національної спілки журналістів України з 2007 року (Членський квиток № 1791 від 12 березня 2007 року). 2. Член Національної спілки краєзнавців України з 2010 року (Членський квиток № 1138 від 24 квітня 2010 року). 3. Член Ради журналістської етики при ГО «Сумський пресклуб»: протокол засідання правління ГО б/н від 1.10.2021 р. Досвід практичної роботи з 2013 – дотепер – медіаексперт Інституту демократії імені Пилипа Орлика (Лист-підтвердження ІДПО № 2-3-21 від 02.09.2021).	
74406	Пластун Олексій Леонідович	професор, Основне місце роботи	Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту	Диплом магістра, Українська академія банківської справи Національного банку України, рік закінчення: 2004, спеціальність: 050105 Банківська справа, Диплом доктора наук ДД 005610, виданий 01.07.2016, Диплом кандидата наук ДК 047811, виданий 02.07.2008, Аттестат доцента 12ДЦ 034774, виданий 28.03.2013, Аттестат професора АП 000327, виданий 20.03.2018	15	Сучасні тренди біржової торгівлі та Інтернет-трейдингу	Захист дисертаційних робіт: 1. Захист дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит на тему «Розвиток системи фінансової безпеки суб'єктів підприємництва сфери матеріального виробництва», 2008 р. 2. Захист дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит на тему «Прогнозування цін на фінансових ринках на основі біржової інформації», 2016 р. Підвищення кваліфікації: Свідоцтво про підвищення кваліфікації СН №05408289 / 3015-21 видане Центром розвитку кадрового потенціалу Сумського державного університету від 09.11.2021 за тематичним напрямком «Аналіз міжнародних фінансових ринків» (6 кредитів ЕКТС) Наукові публікації: 1. Caporale Guglielmo Maria, Gil-Alana, Luis, Plastun, Alex, Navtylina, Ahniia (2022). Persistence in the passion investment

market, Heliyon, 8 (12), E12555 DOI: <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2022.e12555> (Scopus+WoS, Q1)

2. Plastun, A., Bouri, E., Havrylina, A., Ji, Q. (2022) Calendar anomalies in passion investments: Price patterns and profit opportunities. Research in International Business and Finance Volume 61, <https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2022.101678>. (Scopus+WoS, Q1)

3. Plastun Alex, Xolani Sibande, Rangan Gupta, Mark E. Wohar, (2020), Halloween Effect in developed stock markets: A historical perspective, International Economics, 161, 130-138 <https://doi.org/10.1016/j.inteco.2019.11.009> (Scopus + WoS, Q1)

4. Plastun Alex, Xolani Sibande, Rangan Gupta, Mark E. Wohar, (2020), Historical Evolution of Monthly Anomalies in International Stock Markets, Research in International Business and Finance, 52 <https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2019.101127> (Scopus + WoS, Q1)

5. Caporale G. M. and Alex Plastun, (2019), The day of the week effect in the cryptocurrency market Finance Research Letters, 31, 258-269, <https://doi.org/10.1016/j.frl.2018.11.012> (Scopus+WoS, Q1)

Навчально-методичні праці:

1. Міжнародні інвестиції та аналіз фінансових ринків [Текст] : конспект лекцій «Міжнародні інвестиції та аналіз фінансових ринків» / [уклад. І. О. Макаренко, О.Л. Пластун, Ю.М.Петрушенко]; Сумський державний університет – Суми : ННІ БТ «УАБС» СумДУ, 2018. – 201 с – Режим доступу: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/65639> (9)

2. Облік та звітність за міжнародними стандартами : навч. посіб. для самостійного вивчення дисципліни

«Облік та звітність за міжнародними стандартами» / І. О. Макаренко, О. Л. Пластун, Ю. М. Петрушенко. – Суми : Вінніченко М.Д., 2018. – 308 с.

Участь у міжнародних наукових та/або освітніх проєктах

КОНКУРС СПІЛЬНИХ УКРАЇНСЬКО-АВСТРІЙСЬКИХ НАУКОВИХ ПРОЄКТІВ

(Міністерство освіти і науки України) на 2021–2022 рр. Назва проєкту:

«Трансформація фінансових ринків: відповідальне інвестування та Цілі сталого розвитку як елемент покращення системи охорони здоров'я».

Grants for Multidisciplinary research team.

Грантодавець: Czech University of Life Sciences Prague (2020-2021). Керівник проєкту на тему “Strengthening scientific capacities and cooperation of Ukrainian universities in AgriSciences”.

Grants for Multidisciplinary research team.

Грантодавець: Czech University of Life Sciences Prague (2021-2022). Учасник проєкту на тему “Transparency of Agriculture Companies: Responsible Investment Rationale for Better Decision Making under Sustainability”.

Виконання функцій (повноважень, обов'язків) наукового керівника або відповідального виконавця наукової теми (проєкту) науковий керівник НДР “ Фрактальна модель трансформації фондового ринку України: соціально-відповідальне інвестування для досягнення Цілей сталого розвитку » (номер державної реєстрації 0121U100473) (2021-2023 рр.); з оплатою за Конкурсом молодих вчених

Виконував обов'язки головного редактора: Головний редактор “Banks and Bank

							Systems” (Scopus) з 2019 Запрошений головний редактор спеціального випуску журналу Journal of Risk and Financial Management (Scopus, WoS) "Cryptocurrency Market" of (2021-2022) Виконував функції рецензента: “Computational economics” (Scopus/Web of Science), “International Review of Applied Economics” (Scopus), “Investment analysts journal” (Scopus/Web of Science), Economic Modelling (Scopus/Web of Science), “Finance Research Letters” (Scopus/Web of Science), “Research in International Business and Finance” (Scopus/Web of Science), “Empirical Economics” (Scopus/Web of Science), "Journal of Economic Studies" (Scopus/Web of Science), Investment Management and Financial Innovations (Scopus), Financial Innovation (Scopus), International Review of Economics and Finance (Scopus), Mathematics (Scopus/Web of Science), North American Journal of Economics and Finance (Scopus) та інші. Сертифікат на рівень володіння англ. мови onSET Test (TestDAF-Institut) за рівнем B2 від 31.10.2017 р.
57398	Бойко Ольга Петрівна	професор, Основне місце роботи	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій	Диплом спеціаліста, Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка, рік закінчення: 1992, спеціальність: - історія, Диплом доктора наук ДД 000356, виданий 22.12.2011, Диплом кандидата наук ДК 025758, виданий 13.10.2004, Атестат доцента 12ДЦ 017936, виданий 24.10.2007,	28	Філософія науки	Доктор філософських наук зі спеціальності – 09.00.04 Філософська антропология, філософія культури. Тема докторської дисертації: «Культура дозволяє: трансформації та перспективи розвитку у добу глобалізації» (диплом ДД №000356 від 22.12.2011). Підвищення кваліфікації: Свідоцтво про підвищення кваліфікації СП № 05408289/3155-21, 10.11.2021, СумДУ “З інноваційної педагогічної діяльності”. Наукові публікації: 3.1 Ціннісно-нормативні виміри

Атестат
професора
12ПР 008938,
виданий
10.10.2013

антидискримінаційно
го моделювання в
соціальних системах.
Монографія. Суми :
СумДУ, 2023. – 215 с.
3.2 Boyko, O., Povalii,
T., Zuiiev, S., &
Otroshchenko, L.
(2022). Spatial
semiotics and
landscape hermeneutics
in the professional
training of managers of
socio-cultural activity.
Socio-Cultural
Management Journal,
5(2), 80–102.
[http://socio-
cultural.knukim.edu.ua
/article/view/267526](http://socio-cultural.knukim.edu.ua/article/view/267526)
3.3 Бойко, О. П.
(2018). Символ як
категорія культури та
його функціональне
навантаження. Вісник
Черкаського ун-ту.
Серія Філософія, 2, 36-
42.
3.4 Olha Boiko & Nina
Svitailo Postmodern
understanding of the
university:
organizational and
managerial aspects.
BULLETIN OF KYIV
NATIONAL
UNIVERSITY OF
CULTURE AND ARTS
Series in Management
of Social and Cultural
Activity: Scientific
Journal, Volume 2
(2019), Number 2, pp.
115-175 doi:
[https://doi.org/10.3186
6/2616-
7573.1.2019.1706539](https://doi.org/10.31866/2616-7573.1.2019.1706539)
3.5 Synakh, A., Svitailo,
N., Boyko, O., Povalii,
T., & Podolkova, S.
Visualization and
Virtualization of Art as
New Dimension of
Communicative
Interaction and System
of Social Management.
Socio-Cultural
Management Journal,
4(2), 2021
[http://socio-
cultural.knukim.edu.ua
/article/view/246727.](http://socio-cultural.knukim.edu.ua/article/view/246727)
3.6 Olga P. Boyko a , * ,
Olga M. Padalka a ,
Andrii E. Lebid a , b
Realization of the
Concept of Life-
Creation in a Risk
Society European
Journal of
Philosophical Research,
2020, 7(1)
3.7 Бойко О. Дискурс
як інструмент
соціальної влади.
Вісник Черкаського
університету. Серія
Філософія / Черкас.
нац. ун-т ім. Б.
Хмельницького. –
Черкаси : Черкас. нац.

ун-т. – 2017. – № 1. – 144 с. - С. 83-88.

Навчально-методичні праці

4.1. Методичні вказівки: з дисципліни «Дискурс і влада» / укладачі О.П. Бойко, Т.О. Козинцева, Суми : Сумський державний університет, 2021. – 22 с.

4.2 Бойко, О. П., Повалій Т.Л. (2021). Навчальний посібник Соціальне партнерство та професійні комунікації. Суми: СумДУ, 2021

Бойко О.П. Філософія. Курс лекцій : в 2 частинах. Суми: ДВНЗ “УАБС НБУ”. 2010.

4.3 Бойко О.П. Навчально-методичний посібник. Філософія . В 2-х частинах. Суми: ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2009.

Участь в атестації наукових кадрів як офіційного опонента

1). Офіційний опонент на захисті дисертації «Філософсько-антропологічні імплікації альтруїзму у сучасних соціокультурних контекстах» поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософських наук зі спеціальності 09.00.04. – філософська антропологія, філософія культури Фельдмана О.Б.

(30.11.15. на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.053.07 у Харківському національному педагогічному університеті ім. Г.С. Сковороди).

2). Офіційний опонент на захисті дисертації «Саморуйнація особистості як предмет філософсько-антропологічної рефлексії» зі спеціальності 09.00.04 –

філософська антропологія, філософія культури Понеділка А. І. (29.05 2017 р Спеціалізована вчена рада Д 64.053.07

Харківського національного педагогічного університету імені Г.

С. Сковороди).

3). Офіційний опонент на захисті дисертації “Цілісність та андрогінність у буттєвих констеляціях людини” поданої до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософських наук за спеціальністю 09.00.04 – філософська антропологія, філософія культури Тарасюк Л. С. (23.10.17. на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.053.07 у Харківському національному педагогічному університеті ім. Г.С. Сковороди).

4). Офіційний опонент на захисті дисертації Столяр М.Б. «Сміхова культура тоталітарного суспільства: сутність, форми, механізми дії (на прикладі радянських культурних практик)». Дисертація подана до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософських наук зі спеціальності 09.00.04 – філософська антропологія, філософія культури (Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди).

5). Офіційний опонент на захисті дисертації Сошникова Андрія Олександровича «Модерні і постмодерні практики музеалізації культурної традиції (філософсько-антропологічний аналіз)», подану до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософських наук за спеціальністю 09.00.04 – філософська антропологія, філософія культури.

Керівництво і участь у II турі конкурсу по філософії. - м. Одеса (травень 2018 р.) Шалунова Катерина, г. IT-52. – «Взаємозв'язок філософії і мистецтва в епоху постмодерну». Керівник теми другої половини дня 0119Y000205

						<p>«Ціннісні, соціальні, гендерні та правові основи формування політики протидії дискримінації і насильства в суспільстві», 2020-2022 рік.</p> <p>Співвиконавець теми другої половини дня 0116U007770</p> <p>“Міждисциплінарні дослідження аспектів розвитку сучасного суспільства”, 2023 р.</p> <p>Індивідуальний грант: Intercultural Management in Educational Organizations// Perspectives on Culture: Academic Journal of the Institute of Cultural Studies, Krakow, Poland./2020</p> <p>Участь у Міжнародному конкурсі The Art of Living Online/ Проєкт з Громадської освіти, з публікацією в каталозі та он-лайн каталозі на сайті EENCE, 2021 (Сертифікат)</p> <p>Член ГО “Центр громадських ініціатив “Інтелект Сумщини”.</p> <p>Член редколегії наукового журналу BULLETIN OF KYIV NATIONAL UNIVERSITY OF CULTURE AND ARTS Series in Management of Social and Cultural Activity</p>	
224439	Ляшенко Ірина Володимирівна	доцент, Основне місце роботи	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій	<p>Диплом спеціаліста, Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, рік закінчення: 1993, спеціальність: англійська та німецька мови, Диплом кандидата наук ДК 046122, виданий 09.04.2008, Аттестат доцента 12/ДЦ 024555, виданий 14.04.2011</p>	24	Англійська мова академічного спрямування	<p>Диплом про вищу освіту за спеціальністю «Англійська та німецька мови».</p> <p>Кандидат педагогічних наук зі спеціальності теорія і методика професійної освіти ДК №046122 виданий 9 квітня 2008 р.</p> <p>Наукові публікації:</p> <ol style="list-style-type: none"> Liashenko I. V. Assessing oracy in young adults vocational training // The Journal of Teaching English for Specific and Academic Purposes. 2022. Vol. 10, Issue 3. P. 457-469. Liashenko I. Critical thinking strategies as an influential tool in growing the disciplinary literacy // Analele Universitatii Ovidius Constanta, Seria Filologie, 34(1) - прийнята до друку Liashenko, I., & Bula, L. (2021). Disciplinary Literacy Development in the ESP Context:

Ukrainian case. Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala, 13(1).

4. Liashenko, I. (2019). Students' perceptions of ESP course for synological translators. Journal of Teaching English for Specific and Academic Purposes, 7(1), 017-030. DOI: 10.22190/JTESAP1901017L

5. Liashenko, I. Disciplinary Literacy Development as the Core standard of Education/ I. Liashenko // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. – 7(91). – С. 81-90.

6 Liashenko, I. (2020). Reflective Practice as a Means of Critical Thinking Development in Distance Learning with University Students. Scientific Papers of Berdiansk State Pedagogical University. Series: Pedagogical Sciences, (3), 308-315.

Навчально-методичні праці

1. Liashenko, I. 5609 Methodical instructions for practical lessons on the topic "Vocabulary builder for practicing language skills based on Speak Out Pre-Intermediate course" on the discipline "English" [Електронний ресурс] : for stud. of the basic discipline of various spec. full-time and part-time training / I. Liashenko. – Sumy : Sumy State University, 2023. – 34 p.

2. Liashenko, I. 5338 Methodical instructions for classwork and self-study on the topic "Physiotherapy lexis development" on the discipline "English for Physiotherapists" [Електронний ресурс] : or stud. of the selective discipline of spec. 227 "Physical Rehabilitation" / I. Liashenko. – Sumy : Sumy State University, 2022. – 21 p.

3. Liashenko, I. 5055 Live for Life: English for Primary Skills: methodical instructions for classwork and self-study on the discipline

“Foreign Language (English)”
[Електронний ресурс]
: for students of the specialty 017 “Physical Training and Sport” and 227 “Physical Rehabilitation” full-time and part-time training / I. Liashenko. — Sumy : Sumy State University, 2021. — 24 p.

4. Liashenko, I. V. English for Sports Studies [Текст] : study guide / I. V. Liashenko. — Sumy : Sumy State University, 2020. — 82 p.

5. Liashenko, I. 4482 Critical Thinking Development. Methodological guidelines for classwork and self-study on the discipline "English for Academic Purposes" [Текст] : for students of the specialty 017 "Physical Training and Sport" full-time and part-time training / I. Liashenko. — Sumy : Sumy State University, 2018. — 44 p.

Відповідальний виконавець наукової теми «Методологія та методика формування мовленнєвих компетенцій у навчанні та оцінюванні іноземних мов: лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний аспекти» № державної реєстрації 0116u000932

Участь у міжнародній конференції з фактичною участю і презентацією:

1. University of Niš, Faculty of Electronic Engineering, Serbia, September 22d 2022. 5th International ESP/LSP Workshop and Conference “Actual ESP/LSP Classroom Practice – sharing the what and how and why of our teaching”, презентація на тему: “Assessing oracy in young adults’ vocational training”

2. Ovidius University of Constanța, September 22nd 2022, 3rd International Conference “Innovative trends in teaching language for specific purposes in the context of the current social instability – INNO-LSP”, презентація на тему: “Critical thinking

strategies as an influential tool in growing the disciplinary literacy”
Участь у віртуальній академічній мобільності:
1. Участь в віртуальній академічній мобільності з PhD Стюартом Керроллом, доцентом кафедри початкової та дошкільної освіти коледжу Нью Джерсі, Евінг, Нью Джерсі, США у формі методичного курсу в першому семестрі і в другому семестрі 2022 - 2023 н.р.
2. Участь в онлайн літній школі університету Ліверпуля, 1.07.2023 - 21.07.2023
Академічна мобільність з метою викладання: за спеціальністю 6.020303 Філологія (прикладна лінгвістика) Польща, Краків, TESOL UKRAINE INSTITUTE "TEACHING IN A TIME OF CRISIS: INNOVATIVE TOOLS, STRATEGIES, AND APPROACHES TO IMPROVING ENGLISH LEARNING FOR UKRAINIANS", Krakow. With support from the Regional English Language Office at the U.S. Embassy in Kyiv, Ukraine through the English Language Alumni Program. 01.07.2023 - 07.07.2023
Академічна мобільність з метою підвищення кваліфікації: за спеціальністю 6.020303 Філологія (прикладна лінгвістика), Велика Британія, Ланкастер, Ланкастерській університет. Участь в літній школі з корпусної лінгвістики «Corpus Linguistics for Language learning, Teaching and Testing / Корпусна лінгвістика для вивчення викладання та тестування англійської мови», 26.062023 - 30.06.2023
Міжнародні індивідуальні гранти
1. Розробка та викладання курсу в

межах проєкту «Платформа AgriSciences для посилення науки у вищих навчальних закладах України» / "AgriSciences Platform for Scientific Enhancement of HEIs in Ukraine" Czech University of Life Sciences Prague, 01.09.2022- 30.11.2022

2. Онлайн програма "Instructional Design for ELearning" UDEMY business (San Fransico, USA), <https://www.udemy.com/> січень-лютий 2023

3. Підвищення кваліфікації від Ланкастерського університету, Університет Ланкастера, Велика Британія, 25.06.2023 - 30.06.2023

4. Участь у курсі навчання з творчого письма для викладачів англійської мови ЗВО України від Регіонального відділу англійської мови при Посольстві США в Києві з викладачем американського університету Кристиною Ніколь, липень 2022 - травень 2023

Підвищення кваліфікації

1. Підвищення кваліфікації у Центрі розвитку кадрового потенціалу навчального закладу за накопичувальною системою Свідоцтво про підвищення кваліфікації СН № 05408289/1804-22 від 17.10.2022 р. «Академічна діяльність та викладання англійської мови», виданий Центром розвитку кадрового потенціалу СумДУ, 6 кредитів ЄКТС.

Діяльність у професійних та громадських об'єднаннях

1. Європейська асоціація з мовного тестування та оцінювання (European Association for Language Testing and Assessment (EALTA)

2. Українська асоціація викладачів і дослідників європейської інтеграції (APREI),

						сертифікат від 22.10.2020 р. 3. Всеукраїнська Асоціація з мовного тестування та оцінювання (ВУАМТО), посвідчення від 13.01.2021 р. 4 Українська асоціація дослідників освіти (УАДО), посвідчення № 70/2021 від 14.01.2021 р. 5. ГО «Українське відділення Міжнародної асоціації викладачів англійської мови як іноземної» (IATEFL Ukraine), посвідчення (Membership card) FMO470 від 16.03.2021 р. 6. ГО «Асоціація викладачів іноземної мови TESOL-Ukraine», посвідчення №23 від 25.02.2020 р. Оформлено і отримано авторське свідоцтво на онлайн курс англійською мовою Basics on Writing the Academic Research Article (WARA) Свідоцтво №103828 від 08.04.2021 Членство в редколегіях журналів Рецензент наукових журналів, що обраховуються базами даних Scopus та Web of Science: “International Journal of Learning, Teaching and Educational Research” (Scopus), “Language Teaching Research” (Scopus and WoS), “International Journal for Research in Vocational Education and Training” (Scopus); членкиня редколегії фахового журналу категорії Б «Філологічні трактати» (ISSN 2077-804X). Досвід практичної роботи Має досвід практичної роботи за спеціальністю: перекладач, здійснення перекладацької роботи англійською мовою специфічного спрямування для Українського кінологічного союзу Міжнародної кінологічної федерації (FCI).	
224562	Кубатко	доцент,	Навчально-	Диплом	14	Методика	Наукові публікації:

Олександр Васильович	Основне місце роботи	науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту	<p>спеціаліста, Сумський державний університет, рік закінчення: 2007, спеціальність: 050104 Фінанси, Диплом магістра, Національний університет "Києво-Могилянська академія", рік закінчення: 2008, спеціальність: 050101 Економічна теорія, Диплом доктора наук ДД 007499, виданий 05.07.2018, Диплом кандидата наук ДК 062210, виданий 06.10.2010, Аттестат доцента 12ДЦ 042431, виданий 28.04.2015, Аттестат професора АП 001241, виданий 15.10.2019</p>	підготовки наукових праць	<ol style="list-style-type: none"> 1. Economic security in an innovative economy (Chapter) / L. Melnyk, O. Kubatko, I. Dehtyarova et al. Scientific Foundations in Economics and Management : collective monograph / edited by V. Kovalenko, I. Lyutyy, T. Zatonatska. Boston : Primedia eLaunch, 2022. P. 307–313. DOI: 10.46299/ISG.2022.MO.NO.ECON.1. 2. Dynamics of economic processes in transition to the digital economy / L. Melnyk, Y. Derev'yanko, O. Kubatko et al. Digitalization and information society. Selected issues : monograph / edited by A. Ostenda and T. Nestorenko. Katowice : University of Technology, 2022. Monograph 53. P. 295–301. ISBN 978-83-963977-6-8. DOI: 10.54264/Moo8. 3. Solar energy development in households: ways to improve state policy in Ukraine and Latvia / I. Sotnyk, T. Kurbatova, A. Blumberga, O. Kubatko et al. International Journal of Sustainable Energy. 2022. DOI: 10.1080/14786451.2022.2092106. (Scopus, WoS). 4. Li R.; Xin Y.; Sotnyk I.; Kubatko O.; Almashaqbeh I.; Fedyna S.; Prokopenko O. Energy poverty and energy efficiency in emerging economies. International Journal of Environment and Pollution, 2021 Vol.69 No.1/2, pp.1 – 2. DOI 10.1504/IJEP.2021.10050179 (Scopus, WoS). 5. Digital and economic transformations for sustainable development promotion: A case of OECD countries / L. Melnyk, O. Kubatko, V. Piven, K. Klymenko et al. Environmental Economics. 2021. Vol. 12, No. 1. P. 152–160. DOI: 10.21511/ee.12(1).2021.12. (Scopus). 6. Additive economy and new horizons of innovative business development / L. Melnyk, O. Matsenko, O. Kubatko et al. Problems and
----------------------	----------------------	---	--	---------------------------	--

Perspectives in Management. 2022. Vol. 20, No. 2. P. 175–185. DOI: 10.21511/ppm.20(2).2022.15. (Scopus).
Навчально-методичні праці
Методика підготовки наукових праць: підручник / Т.В. Лютий, О.С. Денисова, О.В. Кубатко. – Суми : Сумський державний університет, 2019. – 501 с.
Методичні вказівки та тематика практичних занять з дисципліни "Методика підготовки наукових праць" (Для освітнього рівня «доктор філософії» усіх спеціальностей)/ укладачі Т.В. Лютий, О.С. Денисова, О.В. Кубатко. – Суми: СумДУ, 2019. – 100 с.
Редактор наукових журналів:
1. Заступник головного редактора Міжнародного наукового журналу «Механізм регулювання економіки»
2. Член редколегії журналу Environment, Development and Sustainability: A Multidisciplinary Approach to the Theory and Practice of Sustainable Development (Scopus, Web of Science Core Collection), Нідерланди
Рецензент видань, що індексуються БД Скопус та Web of Science:
1. «International Journal of Global Environmental Issues»
2. «International Journal of Global Energy Issues»
3. «Environment, Development and Sustainability»
4. «Energy & Environment»
Mac Certificate of Attainment in Modern Languages. English. Level B2.
Участь у наукових проектах:
1. Кафедра Жана Моне по економічній політиці ЄС та громадянському суспільстві. Джерело фінансування – ЄС. 2020–2023 рр. (керівник)
2. НДР «Сталий розвиток та ресурсна безпека: від

						проривних технологій до цифрової трансформації економіки України» (№д/р. 0121U100470) (керівник).	
12019	Замора Оксана Михайлівна	доцент, Основне місце роботи	Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту	<p>Диплом бакалавра, Сумський національний аграрний університет, рік закінчення: 2005, спеціальність: 0502 Менеджмент, Диплом магістра, Сумський національний аграрний університет, рік закінчення: 2006, спеціальність: 050206 Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності, Диплом кандидата наук ДК 064980, виданий 30.03.2011, Атестат доцента 12/ДЦ 046902, виданий 25.02.2016</p>	12	Управління науковими проектами	<p>Підвищення кваліфікації:</p> <ol style="list-style-type: none"> Програма USDA обміну викладачами, Університет Міссурі, Коламбія та Університет Штату у м.Фресно, Каліфорнія, США.4 серпня-12 грудня 2018 Сумський державний університет, свідоцтво № 16.01-0807/20 від 04.06.2020, тема: "Міжнародний бізнес та міжнародні економічні відносини". 2022 (4-9 червня) – мобільність по рамковій програмі Erasmus+ Partner Countries-STT Staff Training (сертифікат Eurorpass, 60 годин). Університет Ла-Корунья (Іспанія) 31.03-28.04.2023 – тренінговий курс від Всесвітнього фонду дикої природи "Функціонування Європейського Союзу та інтеграції України до ЄС", за фінансування програми ЕС LIFE. <p>Наукові публікації:</p> <ol style="list-style-type: none"> Serpeninova Yu., Vynnychenko N., Shcherbyna T., Zamora O., Horodetska M. "EU Policy On Sustainable Youth Employment"// Bulletin of Sumy State University, 2022. P. 81-90. Source: https://visnyk.fem.sumdu.edu.ua/issues/3_2022/9.pdf Zamora O. The Role Of Independent Online Education Platforms For The Development Of The Qualitative Education In Ukraine / O.Zamora, O. Ponomarenko, T. Khvorost // conference the DisCo 2018 International conference "Overcoming the Challenges and the Barriers in Open Education" (25-26 June 2018)/ Prague: CSVS, Czech Republic, 2018. - 420-432 pp. (WoS) O. Zamora, J.S. Christianson, T. Khvorost Teaching Emerging Technologies

at the International Level via the Interactive Methods. Conference the DisCo 2019: E-learning – Unlocking the Gate of Education around the Globe June 20 - 21, 2019, Prague. (WoS).

4. O. Zamora, J.S. Christianson, T. Khvorost PERSONALISED LEARNING AGAINST TECHNOLOGICAL FATIGUES//DisCo 2020: Special 15th international online conference DisCo 2020: (Online) Education in the Age of Covid-1. - June 22 - 23, 2020, Prague. (В процесі індексації WoS)

5. Васильєва Т.А., Петрушенко Ю.М., Майборода Т.М., Замора О.М. THE ISSUES OF THE CITY DEVELOPMENT STRATEGY DESIGN BASING ON THE EUROPEAN INTERCULTURAL EDUCATIONAL POLICY// Вісник СумДУ. Серія «Економіка», № 3' 2018. – с.-38-43. DOI: 10.21272/1817-9215.2018.3-6

6. Taraniuk, L., Zamora, O., & Demikhov, O. (2020). The mechanism of synergetic interaction of policy instruments of central banks with the governments of their countries as an element of increasing the level of economic development in the face of an epidemic threat. Public Administration Aspects, 8(5), 13-21. <https://doi.org/10.15421/152089>

Участь у міжнародних наукових та освітніх проектах

1. Координатор в Україні міжнародного проекту «Платформа AgriSciences Platform для наукового посилення ВНЗ України» (2020-2021), що реалізовувався Чеським університетом природничих наук, м.Прага, за фінансування Чеської агенції розвитку.

2. 2020-2022 - Розробка та реалізація міжнародного проекту в СумДУ «Міжнародна кредитна мобільність:

співробітництво між Чеською Республікою та Україною»,
3. Координатор в Україні міжнародного проекту «Підтримка здатностей молодих співробітників університетів у сфері освіти, досліджень та науки в Україні» (2019 н.р.), що реалізовувався Чеським університетом природничих наук, м.Прага, за фінансування Чеської агенції розвитку.
4. Проект розвитку «ПІДВИЩЕННЯ ПОТЕНЦІАЛУ АСПІРАНТІВ ДЛЯ ЯКІСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В УКРАЇНІ» (2022), фінансується Міністерством закордонних справ Чеської Республіки.
5. 2022-2024 – дизайнер та асистент проекту «Підвищення академічного та потенціалу працевлаштування молодих біженців через практичні цифрові навички» (Future4Refugees) (KA210-YOU - Small-scale partnerships in youth), Erasmus+, West Bohemia University Pilsen, Чеська Республіка. Партнер: Fundacja Ignatianum, Краків, Польща.
З 2018 року – виконання функцій зовнішнього експерта з оцінки проектних пропозицій для Європейської комісії в рамках програми Єразмус+.
Досвід професійної діяльності:
1) співзасновник ГО «Асоціація проектних менеджерів України», з 2021 р. – президент.
2) член робочої групи з «Економічна співпраця, зона вільної торгівлі, транскордонне співробітництво» Української Сторони Платформи Громадянського Суспільства Україна-ЄС.
3) З січня 2021 року – член European Marketing and Management Association (Bosnia and Herzegovina).
4) З вересня 2016 року

							<p>– НГО «Рада молодих вчених» та НГО "Центр освіти впродовж життя" (проектний менеджер, тренер).</p> <p>5) з липня 2023 – член Східноєвропейської Асоціації Громадянської освіти, незалежний експерт EENCE з освіти дорослих.</p> <p>6) з серпня 2023 – міжнародний експерт та амбасадор мережі Skillman Network (https://skillman.eu/) (https://learn.skillman.eu/blocks/skillman/list_members.php?courseid=1&blockid=3344&memberroleid=rinexpert&embedded=0)</p> <p>Член редакційної колегії:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. "Perspectives of Innovations, Economics and Business" (PIEB) (база даних Copernicus та ін.) 2. Podejście projektowe w procesie dydaktycznym uczelni wyższych – wymiar międzynarodowy" („Проектний підхід в дидактичній діяльності закладів освіти – міжнародний вимір") ISBN 978-1-9998255-6-0 http://ceasc.net/publications?fbclid=IwAR2h15lpHfWUYjPXKVYDgTK2ckQpMK-oPUVmgmPiLEbERtKcoFoL9VutAs <p>Сертифікат з англійської мови (на рівні не нижче B2) видано закладом: g.a.s.t. Центр TestDAF-Institut в США</p>
91323	Купенко Олена Володимирівна	доцент, Основне місце роботи	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій	<p>Диплом спеціаліста, Сумський державний педагогічний інститут ім. А.С.Макаренка, рік закінчення: 1994, спеціальність: Математика та фізика, Диплом доктора наук ДД 011985, виданий 29.06.2021, Диплом кандидата наук ДК 014456, виданий 15.05.2002,</p>	22	Інноваційна педагогічна діяльність	<p>Кандидат педагогічних наук зі спеціальності 13.00.09 – теорія навчання, доктор педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Підвищення кваліфікації Сумський державний університет, свідоцтво ПК № 05408289/1008-18 від 30.11.2018, Програма з електронних засобів та дистанційних технологій навчання. Baltic International Academy, сертифікат № SSI-270205-BSA від 9 квітня 2023, Actual</p>

Атестат
доцента 12ДЦ
044357,
виданий
29.09.2015

problems of teaching social science disciplines
Наукові публікації:
1. Kupenko O., Kostenko A., Kalchenko L., Pehota O., Kubatko O. Resilience and vulnerability of a person in a community in the context of military events. Problems and Perspectives in Management. 2023. 21. pp. 154-168.
[http://dx.doi.org/10.21511/ppm.21\(1\).2023.14](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.21(1).2023.14)
2. Купенко О.В. Поняття «усвідомлене батьківство» в змісті професійної підготовки майбутніх фахівців соціономічних спеціальностей. Інноваційна педагогіка. 2022. 46. С. 127-131.
<http://www.innovpedagogogy.od.ua/archives/2022/46/26.pdf>
3. Купенко О.В. Структура інтегральної моделі педагогічної системи формування проєктної компетентності майбутніх бакалаврів соціальної роботи / Інноваційна педагогіка : Науковий журнал. – 2020. – 25. – С. 103-107.
4. Купенко О.В. Педагогічна технологія наставництва в процесі формування проєктної компетентності майбутніх бакалаврів соціальної роботи / Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2020. – № 3–4 (97–98). – С. 39–48
5. Пехота О.М., Купенко О.В. Соціальна стійкість сім'ї як пріоритет освіти дорослих в умовах воєнного стану / Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи: зб. наук. пр. / [редкол. Л.Б. Лук'янова (голова), Аніщенко О.В. (заступник голови) та ін.]. – К.: Ін-т пед. освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, 2022. – Вип. 2 (22). – С. 106–117.

						<p>Навчально-методичні матеріали</p> <p>1. Принципи організаційного та методичного забезпечення практичної складової в рамках реалізації дуальної моделі освіти (старт в умовах багатьох невизначеностей) : навчально-методичний посібник / Н. Д. Світайло, О. В. Купенко, В. О. Дементов. – Суми: Сумський державний університет, 2019. – 133 с.</p> <p>2. Технології освіти дорослих : навчально-методичний посібник / О. М. Пехота, Н. Г. Ничкало, О. В. Купенко та ін.; за ред. д-ра пед.наук, проф. О. М. Пехоти. – Миколаїв : Іліон, 2021. – 396 с.</p> <p>Сертифікат з англійської мови (на рівні не нижче B2) видано закладом: ECL Authorised Exam Centre "Universal Test", 001000928, 25.10.2022</p>
--	--	--	--	--	--	---

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

Програмні результати навчання ОП	ПРН відповідає результату навчання, визначено му стандартом вищої освіти (або охоплює його)	Обов'язкові освітні компоненти, що забезпечують ПРН	Методи навчання	Форми та методи оцінювання
<p><i>ПРН 05. Застосовувати сучасні методи та інструменти наукових досліджень та інноваційної діяльності для отримання нових знань та/або розв'язання комплексних проблем у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, а також у дотичних міждисциплінарних напрямках</i></p>	<input checked="" type="checkbox"/>	<p>Методологія та методи наукових досліджень</p>	<p>МН1 Імерсивне навчання; МН3 Електронне навчання; МН4 Лекційне навчання; МН6 Кейс-орієнтоване навчання.</p>	<p>МСО3 Розробка концептуальної карти; МСО4 Складання комплексного письмового модульного контролю</p>
		<p>Філософія науки</p>	<p>МН1 Лекційне навчання; МН2 Електронне навчання; МН3 Кейс-орієнтоване навчання.</p>	<p>МСО1 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист); МСО2 Огляд літератури; МСО3 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист); МСО4 Проблемні записи/Питання/відповіді з лекції/Списки/нотатки з додаткових джерел; МСО5 Екзамен.</p>
<p><i>ПРН 07. Аналізувати та</i></p>	<input checked="" type="checkbox"/>	<p>Управління підприємницькими</p>	<p>МН1 Лекційне навчання; МН2 Практикоорієнтоване</p>	<p>МСО1 Виконання практичного кейсу</p>

оцінювати стан, тенденції розвитку підприємництва, торгівлі, біржової діяльності, застосовувати сучасні методології, методи та інструменти для вирішення актуальних проблем у професійній практиці		проектами	навчання; МН3 Проектне навчання; МН4 Кейс-орієнтоване навчання.	(підготовка, презентація, захист); МСО2 Виконання ситуативних вправ (підготовка, презентація, захист); МСО3 Проміжний модульний контроль у формі тестів; МСО4 Підсумковий контроль: екзамен.
		Сучасні тренди біржової торгівлі та Інтернет-трейдингу	МН2 Практикоорієнтоване навчання	МСО1 Індивідуальне дослідницьке завдання у вигляді аналітичної довідки; МСО2 Виконання лабораторних робіт; МСО5 Підсумковий контроль: екзамен.
ПРН 08. Формулювати та перевіряти гіпотези, використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, актуальні літературні та інформаційні джерела, результати теоретичного аналізу, моделювання, експериментальних досліджень	<input checked="" type="checkbox"/>	Філософія науки	МН1 Лекційне навчання; МН2 Електронне навчання; МН3 Кейс-орієнтоване навчання.	МСО1 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист); МСО2 Огляд літератури; МСО3 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист); МСО4 Проблемні записи/Питання/відповіді з лекції/Списки/нотатки з додаткових джерел; МСО5 Екзамен.
		Методика підготовки наукових праць	МН1 Проблемна лекція (проблема академічної грамотності, якості академічних текстів на прикладах реальних публікацій); МН4 Проектне навчання (спрямоване на оволодіння мовним матеріалом, формування певних мовленнєвих навичок та вмінь), у т.ч. із застосуванням системи Grammarly; МН5 Проектне навчання (індивідуальний дослідницький проект з підготування наукової статті за структурою IMRaD). МН6 Самонавчання у віддалених системах: Google Classroom, Google Meet.	МСО2 Індивідуальний дослідницький проект з підготовки фахової наукової статті за IMRaD структурою; МСО3 Підсумковий контроль.
		Управління науковими проектами	МН1 Інтерактивні лекції; МН2 Аналіз конкретних ситуацій (Case-study), в т.ч. в рамках групового проекту; МН3 Дослідницька робота (розробка наукової пропозиції для грантового фінансування); МН4 Проектний метод; МН5 Практико-орієнтоване навчання.	МСО1 Виконання практичного кейсу групою (підготовка, презентація, захист); МСО2 Розробка індивідуальної дослідницької пропозиції, презентація для зворотного зв'язку під час практичних занять; МСО3 Поточні контрольні роботи (проміжний контроль).
ПРН 13. Обґрунтовувати на науковій основі стратегії розвитку підприємницьких, торговельних та біржових структур в умовах	<input type="checkbox"/>	Сучасні тренди біржової торгівлі та Інтернет-трейдингу	МН2 Практикоорієнтоване навчання	МСО1 Індивідуальне дослідницьке завдання у вигляді аналітичної довідки; МСО2 Виконання лабораторних робіт; МСО5 Підсумковий контроль: екзамен.
		Управління	МН1 Лекційне навчання;	МСО2 Виконання

<i>викликів сучасного нестабільного середовища та глобальної цифровізації суспільних відносин</i>		підприємницькими проектами	МН2 Практикоорієнтоване навчання; МН4 Кейс-орієнтоване навчання.	ситуативних вправ (підготовка, презентація, захист); МСО3 Проміжний модульний контроль у формі тестів; МСО4 Підсумковий контроль: екзамен.
<i>ПРН об. Приймати ефективні, етичні та соціально відповідальні рішення, забезпечувати лідерство, автономність та міжособистісну взаємодію у їх реалізації в професійній діяльності</i>	☒	Філософія науки	МН1 Лекційне навчання; МН2 Електронне навчання; МН3 Кейс-орієнтоване навчання.	МСО1 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист); МСО2 Огляд літератури; МСО3 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист); МСО4 Проблемні записи/Питання/відповіді з лекції/Списки/нотатки з додаткових джерел; МСО5 Екзамен.
		Культура наукової української мови	МН2 Самостійне навчання; МН4 Електронне навчання.	МСО1 Оцінювання письмових робіт; МСО5. Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист).
		Педагогічна практика за професійним спрямуванням	МН1 Навчання на основі досвіду; МН2 Практикоорієнтоване навчання; МН3 Самостійне навчання.	МСО1 Проведення відкритого заняття; МСО2 Виконання практичного індивідуального завдання.
<i>ПРН о2. Глибоко розуміти загальні принципи та методи економічних наук, методологію наукових досліджень, застосовувати їх в процесі проведення власних досліджень у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, а також у викладацькій практиці.</i>	☒	Інноваційна педагогічна діяльність	МН2 Проектний метод; МН3 Підготовка карт пам'яті.	МСО2 Індивідуальне завдання – добрати педагогічні технології та методи, адекватні змісту економічних наук; МСО3 Оцінка повноти засвоєних знань; МСО4 Підсумковий контроль: екзамен.
		Педагогічна практика за професійним спрямуванням	МН1 Навчання на основі досвіду; МН2 Практикоорієнтоване навчання; МН3 Самостійне навчання.	МСО1 Проведення відкритого заняття; МСО2 Виконання практичного індивідуального завдання.
<i>ПРН о4. Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні, комп'ютерні моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері підприємства, торгівлі та біржової діяльності, а також у дотичних міждисциплінарних напрямках</i>	☒	Сучасні тренди біржової торгівлі та Інтернет-трейдингу	МН1 Лекційне навчання	МСО4 Модульна контрольна робота; МСО5 Підсумковий контроль: екзамен.
		Управління підприємницькими проектами	МН1 Лекційне навчання; МН2 Практикоорієнтоване навчання; МН3 Проектне навчання; МН4 Кейс-орієнтоване навчання.	МСО1 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист); МСО2 Виконання ситуативних вправ (підготовка, презентація, захист); МСО3 Проміжний модульний контроль у формі тестів; МСО4 Підсумковий контроль: екзамен.

<p>ПРН 12. Організувати і здійснювати освітній процес у закладах освіти, розробляти і впроваджувати спеціальні освітні компоненти зі сфери підприємництва, торгівлі та біржової діяльності</p>	<input checked="" type="checkbox"/>	<p>Інноваційна педагогічна діяльність</p>	<p>МН1 Інтерактивні лекції; МН2 Проєктний метод; МН3 Підготовка карт пам'яті; МН4 Кейс-орієнтоване навчання</p>	<p>МСО1 Навчальна дискусія; МСО2 Індивідуальне завдання – добрати педагогічні технології та методи, адекватні змісту економічних наук; МСО3 Оцінка повноти засвоєних знань; МСО4 Підсумковий контроль: екзамен.</p>
		<p>Педагогічна практика за професійним спрямуванням</p>	<p>МН1 Навчання на основі досвіду; МН2 Практикоорієнтоване навчання; МН3 Самостійне навчання.</p>	<p>МСО1 Проведення відкритого заняття; МСО2 Виконання практичного індивідуального завдання.</p>
<p>ПРН 11. Вільно презентувати, обговорювати державною та іноземними мовами результати досліджень, наукові та/або прикладні проблеми підприємництва, торгівлі, біржової діяльності, оприлюднювати їх у наукових публікаціях провідних міжнародних видань або впроваджувати у практичну діяльність</p>	<input checked="" type="checkbox"/>	<p>Інноваційна педагогічна діяльність</p>	<p>МН2 Проєктний метод; МН4 Кейс-орієнтоване навчання.</p>	<p>МСО2 Індивідуальне завдання – добрати педагогічні технології та методи, адекватні змісту економічних наук; МСО4 Підсумковий контроль: екзамен.</p>
		<p>Методика підготовки наукових праць</p>	<p>МН1 Проблемна лекція (проблема академічної грамотності, якості академічних текстів на прикладах реальних публікацій); МН3 Семінар-практикум (з аналізу академічної недоброчесності, текстових запозичень та унікальності наукових праць) із елементами тренінгу; МН5 Проєктне навчання (індивідуальний дослідницький проєкт з підготування наукової статті за структурою IMRaD). МН6 Самонавчання у віддалених системах: Google Classroom, Google Meet.</p>	<p>МСО1 Презентації дослідження (за обраним фахом наукового дослідження) на тему академічної грамотності та доброчесності; МСО2 Індивідуальний дослідницький проєкт з підготовки фахової наукової статті за IMRaD структурою.</p>
		<p>Англійська мова академічного спрямування</p>	<p>МН1 Навчання на основі досліджень (RBL); МН2 Командно-орієнтоване навчання (TBL); МН3 Практикоорієнтоване навчання; МН4 Кейс-орієнтоване навчання; МН5 Електронне навчання; МН6 Самостійне навчання;</p>	<p>МСО1 Оцінювання письмових робіт; МСО2 Виконання дослідницького проєкта (підготовка, представлення на платформі); МСО3 Виконання дотичного онлайн курсу для зарахування результатів неформальної освіти в рамках вивчення дисципліни</p>
		<p>Педагогічна практика за професійним спрямуванням</p>	<p>МН1 Навчання на основі досвіду; МН2 Практикоорієнтоване навчання; МН3 Самостійне навчання</p>	<p>МСО1 Проведення відкритого заняття; МСО2 Виконання практичного індивідуального завдання.</p>
		<p>Культура наукової української мови</p>	<p>МН1 Практикоорієнтоване навчання; МН3 Проєктне навчання; МН5 Навчання на основі досліджень (RBL).</p>	<p>МСО2 Укладання бібліографії до власного наукового дослідження; МСО3 Презентація за темою дисертації; МСО4 Підсумковий контроль: захист мініпроєкту за темою дисертації</p>
<p>ПРН 03. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та</p>	<input checked="" type="checkbox"/>	<p>Методологія та методи наукових досліджень</p>	<p>МН1 Імерсивне навчання; МН2 Гейміфіковане навчання; МН3 Електронне навчання; МН4 Лекційне навчання; МН5 Проєктне навчання;</p>	<p>МСО1 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист); МСО2 Виконання практичного кейсу</p>

аналізу інформації, зокрема, статистичні, економіко-математичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційно-комунікативні технології, прилади та обладнання.			МН6 Кейс-орієнтоване навчання.	(підготовка, презентація, захист); МСО3 Розробка концептуальної карти; МСО4 Складання комплексного письмового модульного контролю.
		Управління науковими проектами	МН1 Інтерактивні лекції МН2 Аналіз конкретних ситуацій (Case-study), в т.ч. в рамках групового проекту МН3 Дослідницька робота (розробка наукової пропозиції для грантового фінансування) МН4 Проектний метод МН5 Практико-орієнтоване навчання	МСО1 Виконання практичного кейсу групою (підготовка, презентація, захист); МСО2 Розробка індивідуальної дослідницької пропозиції, презентація для зворотнього зв'язку під час практичних занять; МСО3 Поточні контрольні роботи (проміжний контроль)
ПРН 01. Мати передові концептуальні, методологічні знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності та/або на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, які є достатніми для проведення наукових, прикладних досліджень на рівні актуальних світових досягнень, отримання нових знань та/або здійснення інноваційної професійної діяльності	☒	Філософія науки	МН1 Лекційне навчання МН2 Електронне навчання МН3 Кейс-орієнтоване навчання	МСО1 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист); МСО2 Огляд літератури; МСО3 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист); МСО4 Проблемні записи/Питання/відповіді з лекції/Списки/нотатки з додаткових джерел; МСО5 Екзамен
		Методологія та методи наукових досліджень	МН1 Імерсивне навчання; МН2 Гейміфіковане навчання; МН3 Електронне навчання; МН4 Лекційне навчання; МН5 Проектне навчання; МН6 Кейс-орієнтоване навчання.	МСО1 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист); МСО2 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист); МСО3 Розробка концептуальної карти; МСО4 Складання комплексного письмового модульного контролю.
		Управління науковими проектами	МН1 Інтерактивні лекції; МН2 Аналіз конкретних ситуацій (Case-study), в т.ч. в рамках групового проекту; МН3 Дослідницька робота (розробка наукової пропозиції для грантового фінансування); МН4 Проектний метод; МН5 Практико-орієнтоване навчання.	МСО1 Виконання практичного кейсу групою (підготовка, презентація, захист); МСО2 Розробка індивідуальної дослідницької пропозиції, презентація для зворотнього зв'язку під час практичних занять; МСО3 Поточні контрольні роботи (проміжний контроль).
ПРН 10. Ініціювати, розробляти, реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявні та/або отримати нові цільні знання, розв'язувати проблеми підприємництва, торгівлі та	☒	Управління підприємницькими проектами	МН1 Лекційне навчання; МН2 Практикоорієнтоване навчання; МН3 Проектне навчання; МН4 Кейс-орієнтоване навчання.	МСО1 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист); МСО2 Виконання ситуативних вправ (підготовка, презентація, захист); МСО3 Проміжний модульний контроль у формі тестів; МСО4 Підсумковий контроль: екзамен
		Управління науковими проектами	МН1 Інтерактивні лекції; МН2 Аналіз конкретних	МСО1 Виконання практичного кейсу групою

<p>біржової діяльності з урахуванням етичних, соціальних, економічних, екологічних і правових аспектів</p>			<p>ситуацій (Case-study), в т.ч. в рамках групового проекту; МН3 Дослідницька робота (розробка наукової пропозиції для грантового фінансування); МН4 Проектний метод; МН5 Практико-орієнтоване навчання.</p>	<p>(підготовка, презентація, захист); МСО2 Розробка індивідуальної дослідницької пропозиції, презентація для зворотного зв'язку під час практичних занять; МСО3 Поточні контрольні роботи (проміжний контроль).</p>
<p>ПРН 09. Планувати і виконувати теоретичні та/або емпіричні дослідження з використанням сучасних методів й інструментів, здійснювати критичний аналіз результатів власних або сторонніх досліджень у контексті усього комплексу сучасних знань щодо проблем у сфері підприємництва, торгівлі, біржової діяльності та дотичних міждисциплінарних напрямів, з дотриманням норм академічної і професійної етики.</p>	<p>☒</p>	<p>Сучасні тренди біржової торгівлі та Інтернет-трейдингу</p>	<p>МН2 Практикоорієнтоване навчання; МН3 Самостійне навчання.</p>	<p>МСО1 Індивідуальне дослідницьке завдання у вигляді аналітичної довідки; МСО2 Виконання лабораторних робіт; МСО3 Реферат (підготовка, презентація, захист); МСО5 Підсумковий контроль: екзамен.</p>
		<p>Філософія науки</p>	<p>МН1 Лекційне навчання; МН2 Електронне навчання; МН3 Кейс-орієнтоване навчання.</p>	<p>МСО1 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист); МСО2 Огляд літератури; МСО3 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист); МСО4 Проблемні записи/Питання/відповіді з лекції/Списки/нотатки з додаткових джерел; МСО5 Екзамен.</p>
		<p>Методологія та методи наукових досліджень</p>	<p>МН1 Імерсивне навчання; МН2 Гейміфіковане навчання; МН3 Електронне навчання; МН4 Лекційне навчання; МН5 Проектне навчання; МН6 Кейс-орієнтоване навчання.</p>	<p>МСО1. Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист); МСО2. Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист); МСО3 Розробка концептуальної карти; МСО4 Складання комплексного письмового модульного контролю.</p>
		<p>Методика підготовки наукових праць</p>	<p>МН1 Проблемна лекція (проблема академічної грамотності, якості академічних текстів на прикладах реальних публікацій); МН2 Практичні заняття (у формі імітаційної гри з подачі/рецензування статті у видавництві); МН4 Проектне навчання (спрямоване на оволодіння мовним матеріалом, формування певних мовленнєвих навичок та вмінь), у т.ч. із застосуванням системи Grammarly; МН5 Проектне навчання (індивідуальний дослідницький проект з підготовки наукової статті за структурою IMRaD). МН6 Самонавчання у віддалених системах: Google Classroom, Google Meet.</p>	<p>МСО1 Презентації дослідження (за обраним фахом наукового дослідження) на тему академічної грамотності та доброчесності; МСО2 Індивідуальний дослідницький проект з підготовки фахової наукової статті за IMRaD структурою; МСО3 Підсумковий контроль.</p>